

Roland Schimmelpfennig

ZIMSKI SONČEV OBRAT

(Wintersonnenwende)

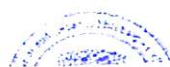
Prevedla Urška Brodar

Osebe:

ALBERT
BETTINA
CORINNA
RUDOLF
KONRAD

Marie in Naomi, njiju se ne vidi.

Tekste ob dialogih se govori – kolikor je mogoče.

1.1

Albert in Bettina, oba več kot razdražena.

ALBERT Zakaj ne moreš pozdraviti svoje mame?

Zakaj enostavno ne pozdraviš svoje mame?

BETTINA Če pa sem –

ALBERT Zakaj zmeraj meni pripade ta čast, vsakič, ko pride na obisk –

BETTINA Ker – ker sem morala nujno govoriti s –

ALBERT Vsakič, ko stopi skozi vrata, ti nekam izpuhtiš ali pa ne nehaš telefonirati –

BETTINA Kaj pa naj bi – producent je bil na li-

ALBERT In potem stojim tam z njo –

BETTINA Če pa sem govorila s produc-

ALBERT Potem stojim tam z njo, stojim tam in se grem kon-ver-za-ci-jo – in jaz sovražim konverzacijo!

1.2

Klavirska glasba. Chopin. Nokturno št. 2.

Zima.

Večer je.

Topla svetloba.

Zunaj je noč.

Zelo mrzla severna noč je

in za velikimi okni

sneži.

Naslov.

1.3

ALBERT Zakaj je enostavno ne pozdraviš?

BETTINA Kako – kako naj jo pozdravim –

ALBERT Ti je niti ne pozdraviš, mene pa pustiš z njo –

BETTINA Producent je bil važnejši, ti tudi ne bi svoji lektori-

1.4

Producent.

To besedo sovraži. In ve, da ni govorila s producentom, temveč z nekom drugim.

Njegov razjarjen obraz.

Njen razjarjen obraz.

Zunaj sneži v soju uličnih svetilk velemesta.

Kregata se, ampak kregata se s pritajenim glasom, da ju mama ne sliši
in otrok tudi ne.

1.5

BETTINA Producent je bil važnejši, ti tudi ne bi svoji lektorici –

ALBERT Ma, daj no, važnejši, to vedno narediš, misliš, da ona tega ne opazi, misliš, da jaz tega ne opazim, misliš, da Marie tega ne opazi?

BETTINA Ah, daj no – ko pa ti –
 ALBERT In vsakič je tako, vsakič –
 BETTINA Pa kaj tebe to briga –
 ALBERT Tega se ne grem več,
 ne, dovolj mi je, tega se ne grem več – vrh glave imam –
 BETTINA Veš kaj?
 ALBERT Kaj?
 BETTINA Jebi se.

1.6

Razkošna sodobna meščanska dnevna soba.
 Stara gradnja. Evropa.
 Par, ki stanuje tukaj, ima dober okus, spretno kombinirata moderno s starinskim, dovolj denarja imata, ampak ni nujno, da je vse tiptop.
 Ikea sreča bidermajer in Charlesa Eamsa in boljši sejem.
 Bereta knjige, študirala sta.

1.7

BETTINA Jebi se. Ne vtikaj se v to –
 ALBERT A ne vtikam naj se – kako naj se ne vtikam – če pa stojim z njo na hodniku, jaz, ne ti, *ti* namreč telefoniraš, saj gre vendar za stvar vljudnosti, saj gre vendar za stvar spoštovanja –

1.8

Visoki stropi, krilna vrata.
 Zelo veliko prostora.
 Zelo veliko knjig.
 Star klavir.
 Par, ki živi tukaj, nikoli v življenju ni volil kakšne konservativne stranke. Nista starejša od petinštirideset, lahko pa sta mlajša. Mogoče sta šele proti koncu tridesetih.
 Sta, kjer sta želela biti.
 Na eni od sten zelo velika slika, olje na platnu, delo nekega prijatelja.
 Velika, ekspresivna slika. Težko je ugotoviti, kaj predstavlja. Mogoče več človeških teles.
 Bolečino.
 Strast.
 Odvisnost.
 Rane.

1.9

ALBERT Saj gre vendar za stvar vljudnosti, saj gre vendar za stvar spoštovanja –

1.10

Vljudnost in spoštovanje:
 Bettinine oči se ob teh pojmihi zožijo od jeze.
 Bettina in Albert imata že osem let otroka, deklico, Marie.

1.11

BETTINA Z mamu sva vsakršno obliko vljudnosti in spoštovanja že *zavnaj* pustili za sabo – brez skrbi.

1.12

Vsakršno. Reče »vsakršno«.

On, Albert, je založnik, sociolog, zgodovinar in ugleden esejist.

Včasih piše tudi prozo, kratke zgodbe.

Je intelektualec, kot se šika: ležeren do zanikrn do zategnjen in netelesen z očali, deluje nečimrno in nenečimrno hkrati.

Bettina, vitka, lepa, kreativna, zelo inteligentna, elegantna ženska, ne glede na to, da ima tega večera oblečene le navadne kavbojke in belo majico – Bettina ima več talentov, mogoče celo preveč: delala je kot pisateljica, kot plesalka, kot scenografka, kot ilustratorka, ampak zdaj že nekaj let počne to, kar si je pravzaprav vedno želela početi.

Snema avtorske filme. Gre za pametne, včasih negledljive, nenavadne filme, ki se zato težko prodajajo, nikakor ne gre za masovno produkcijo.

1.13

BETTINA Pa kaj tebe to sploh briga? *Kaj* te to *briga*? –

ALBERT Kaj mene to briga, če se ti nekam zavlečeš –

1.14

Prvi e v zavlečeš zveni tako, kot da bi mu glas spodrsnil.

1.15

BETTINA Zavlečem da se? To je bil pomemben pogovor – spremeniti hočejo scenarij, pravijo, da je preveč –

1.16

Vedno nekdo, ki hoče spremeniti scenarij, producent, urednik.

Manjka agresije, je rekel producent.

Več apokalipse, je rekel producent.

1.17

BETTINA Spremeniti hočejo scenarij, pravijo, da je preveč –

ALBERT Kaj mene to briga, če me pustiš samega z njo –

BETTINA In če ne bom do – če ne bom –

ALBERT Ja, ampak ne do danes –

BETTINA Do danes – pritisnili so me ob –

1.18

Me, me, me, zmeraj reče me, pomisli Albert.

1.19

ALBERT Ali naj ji pač *ne* odprem vrat?

Ali naj ji odprem vrata, česar ti pač ne narediš, ko pozvoni, in jo potem pustim samo čakati zunaj na stopnišču, kakšno *ponižanje* –

1.20

Istočasno v kopalnici.

V ogledalu obraz ženske okoli petinšestdeset ali pa tudi več.

Bettinina mama, Corinna. Markantna pojava, močna ženska, nordijskega tipa.

Liči si ustnice.

1.21

Istočasno v dnevni sobi.

ALBERT Kakšno ponižanje –

1.22

Corinna pride dva- do trikrat na leto na obisk.

Iz drugega mesta se pripelje z vlakom.

V glavnem je razpoloženje med mamo in hčerko med temi obiski na začetku zelo napeto, potem po zaslugi dobrega in dragega vina razposajeno in kasneje, najkasneje tretji dan obiska, se skregata. Danes je prvi dan, Corinna je pravkar prispela.

Ura je osemnajst petnajst.

1.23

BETTINA Pritisnili so me ob zid, ob zid, in če ne bom do januarja –

ALBERT Tudi jaz lahko to naredim, tudi jaz jo lahko pustim čakati na hodniku, ampak ti dobro veš, kam to pelje, tega se ne počne, tega jaz ne počnem, tudi zaradi Marie ne, konec koncev gre za njeno babico –

BETTINA Do januarja – in danes je –

1.24

Če Bettina ne bo začela snemati januarja, ali pa najkasneje februarja, potem je s filmom konec, ker se dogaja pozimi, gre za zimski film.

1.25

ALBERT Otrok se veseli –

1.26

Topla svetloba dnevne sobe.
Zunaj še vedno sneži
in snežilo bo še celo noč.
Nikogar ni zunaj.
Sobota je, 23. december.
Jutri je sveti večer.

1.27

ALBERT Veseli se, kar si *mogoče* celo lahko predstavljaš, ima samo eno babico –

1.28

Bettinin pogled roma mimo Alberta in se ustavi pri knjigah na polici za njim. Knjige, ki jih je napisal v zadnjih dvajsetih letih. Vsaki dve leti eno, včasih tudi dve.
Nekaj naslovov njegovih knjig:
»Uničenje«, »Prihodnost preteklosti«,
»Nepopolna zgodovina poskusov na ljudeh«,
»Diktatura in smrt«,
»Človekovo dostojanstvo« kot tudi njegova prva zbirka kratkih zgodb:
»Ko sva se ljubila«.

Poleg tega na polici:
veliko literature drugih avtorjev o tretjem Rajhu, o fašizmu, o antisemitizmu, o holokavstu.

1.29

ALBERT Veseli se, kar si *mogoče* celo lahko predstavljaš, ima samo eno babico – in njo ti pustiš čakati pred vrati, babica je nekaj posebnega –

1.30

Njegovih knjig zadnjih nekaj let ni več brala. Ampak ve, kaj piše v njih, oziroma misli, da ve.

1.31

ALBERT – naj ima otrok vsaj nekaj od svoje edine babice – potem lahko žensko povabimo vsaj skozi vrata –

1.32

Albertova mama je pred petimi leti umrla med kopanjem na francoski atlantski obali.
Njegov oče je naredil samomor, ko je bil Albert še otrok.

2.1

CORINNA Bettina!

2.2

Babica kliče iz kopalnice.

Raskav glas. Močan glas. Slutiti, slišati je celovito, ne ravno preprosto življenje. Cigarete. Alkohol. Glas, ki niha med obtožbo in samoobrambo, samozavestjo, preobremenjenostjo, navdušenjem in strahom.

2.3

CORINNA iz kopalnice

Bettina?

Bettina?

BETTINA Ja –

CORINNA Nimate mila?

ALBERT tiho

Kako nimamo mila?

Saj ga imamo.

BETTINA glasno

Imamo milo. Milo je tam kot zmeraj.

Albertu:

Si jo vprašal, do kdaj bo ostala?

ALBERT Kako, zakaj, kako si to predstavljaš?

BETTINA Vprašaj, čisto enostavno –

ALBERT Ti jo vprašaj –

BETTINA Ne morem je jaz vprašati –

ALBERT Jaz tudi ne, za tvojo mamo gre, pa še božič je –

BETTINA A ni nič rekla?

ALBERT Ne –

BETTINA Kaj?

ALBERT Ne –

BETTINA Torej je nekaj rekla.

Nekaj je rekla.

ALBERT Vprašala je, kakšne plane imam^o za rojstni dan.

2.4

Albert bi moral to takoj povedati Bettini – ampak tega ni storil.

2.5

BETTINA To pomeni, da bo ostala do rojstnega dneva.

ALBERT Ampak rojstni dan je šele čez štirinajst dni.

BETTINA In to pomeni, da jo bomo imeli tudi na silvestrovo v hiši. Kot lansko leto. Isto kot lansko leto.

ALBERT Ampak to ne gre –

BETTINA Tako si očitno hotel –
ALBERT Na silvestrovo pridejo obiski. Gostje. Prijatelji. Veš, kako je bila žaljiva.
Lansko leto.

2.6

»Lektorica – a to pride iz ›blekniti‹ ali iz ›zlekniti‹?«
To je rekla Corinna, okajena, lansko leto, njegovi lektorici.

2.7

ALBERT Žaljiva je do ljudi, predvsem do ljudi, ki jih ne pozna in ki so pomembni. In to predvsem do žensk. Predvsem do žensk, ki so mlajše od nje, in do partnerjev teh žensk – torej do vseh –
BETTINA Ker je nisi vprašal.
ALBERT Kaj?
BETTINA Ker si prevelika šleva.
ALBERT Kako prosim, nisem šleva.
BETTINA Ne prenašaš konfliktov –
ALBERT Odprl sem ji vrata, božič je, TI si jo povabila, TI si jo večkrat povabila, po telefonu –
BETTINA Takrat sem že nekaj spila –
ALBERT Napiješ se in potem postaneš otožna in potem jo povabiš sem, ne da bi dorekla, za koliko časa –
BETTINA Z njo je nemogoče kar koli doreči, če poskusiš z njo kaj doreči, se počuti izključeno –
ALBERT Šest ur je bila na poti z vlakom, vlak je sredi poti obtičal, v snegu, in potem je na vlaku odpovedalo gretje –
BETTINA Sigurno –
ALBERT Napol zmrznjena pride sem in jaz naj jo vržem ven, še preden razpakira kufre –
BETTINA Zakaj ne moreš odpreti ust –
zakaj ne moreš niti enkrat odpreti ust –

2.8

CORINNA kliče iz globine stanovanja
Bettina?!

2.9

Nekje zadaj v velikem stanovanju se nekaj raztrešči. Nek zvok, kot da bi na tla padel kozarec. Pogled obeh.

2.10

BETTINA zakliče
Kaj je bilo to?
BETTINA zakliče še enkrat
Kaj je bilo to?

2.11

Ni odgovora.

Ura je osemnajst dvajset.

2.12

BETTINA Niti takrat nisi nič rekel, ko se je otrok na drsanju vdrl v led.

ALBERT Nihče se ni vdrl –

BETTINA Najprej žali najine goste, potem pa ubije otroka –

ALBERT To je *tvoja* mama, ne moja.

BETTINA To je *tvoja* družina. Ti bi rad, da tvoja hči in jaz s to žensko preživiva božič, silvestrovo in rojstni dan?

ALBERT Ta ženska –

BETTINA To bi rad? Ja, to bi rad! Zakaj ne stojiš za mano? Zakaj mi ne stopiš v bran? Ne, še huje, jaz se znam sama braniti, ampak zakaj ne braniš *sebe*? Zakaj ne braniš najinega otroka?

2.13

Zunaj ne neha snežiti.

Morala bi začeti pripravljati nekaj za pojediti.

Morala bi okrasiti božično jelko,

ker bo jutri kot v letih pred tem

premalo časa za to –

ampak jelka je še spodaj v avtu.

2.14

ALBERT Saj se branim – imam pač drugo tehniko, drugače se soočam s temi rečmi –

BETTINA Nobene tehnike nimaš, edina tehnika, ki jo ti obvladaš, je tehnika izogibanja.

2.15

Pri vratih pozvoni. Starinski, meščanski zvonec.

3.1

ALBERT Kdo je to?
Kdo je to?
BETTINA Pojma nimam.
ALBERT zakliče
Greš lahko odpret, Marie?
Marie, me slišiš,
greš lahko odpret?

3.2

Marie je otrok.
Otrok zmeraj steče k vratom, ko pozvoni.
Kot kak pes, potem vsakič pomisli Bettina. Kot kak pes, in Bettina se vpraša, ali je to grda ali ljubeča misel.
Za trenutek je vse tiho.
Potem otrok zakliče: Neeeeee! Ne morem – z babi sem v kopaaalnici – novo obleeeeko ima –
Glas babice: No, ti pa si, to naj bi bilo presenečenje –
Pri vratih znova pozvoni.

3.3

ALBERT A koga pričakuješ?
BETTINA Mogoče je poštar –
ALBERT Poštar? Zdajle?
BETTINA Ali pa Konrad –
ALBERT Marie, daj, prosim, odpri vrata!
Mogoče se je pa Božiček zmotil za kak dan.

3.4

Otrok dobro razpoložen zakliče: No praaaav.
Otrok steče iz kopalnice po hodniku proti vhodnim vratom. Lahki, razposajeni, srečni otroški koraki.
Deklica vleče po hodniku nekaj za sabo, vrvico, in na vrvico je nekaj zavezala, staro zobno ščetko, ki klockota po ladijskem podu. Njen konj – ona temu pravi konj. Pridi, pridi, konjiček!, zakliče otrok.

3.5

BETTINA Konrad je rekel, da se bo kasneje še –

3.6

Konrad, Konrad je slikar, ki je naslikal tisto veliko, ekspresivno sliko.
Družinski prijatelj. Konrad in Albert sta prijatelja od malih nog.
Otrok razburjeno in dobre volje zakliče s hodnika:
Oči! Oči!
Obisk imamo!

Albert se razveseli, da je otrok razburjen. Za deklico je vse nekaj posebnega.
Obisk babice.
Jutri je božič. In čez štirinajst dni bo stara osem. Zakliče:

3.7

ALBERT Kaj? Kdo? Kdo je prišel?

3.8

Tek deklice. Klokotanje zobne ščetke na vrvici. Konj.
Pes, pomisli mama.
Otrok spotoma zakliče:
Obiiiiisk! Obiiiiisk! Ne vem, kdo je!
Vrata se zaloputnejo.
Albert stopi korak nazaj h krilnim vratom, ki vodijo iz dnevne sobe k vhodnim vratom.

3.9

ALBERT Ja, ampak kdo je? Kdo je prišel, Marie?

3.10.1

Marie še dlje proč v globini stanovanja.
»Babi, babi, obisk je prišel.«

3.10.2

CORINNA z za kanček preveč razposajenim, rahlo opitim glasom
Kaaaaj?

3.11

Bettina pozna ta glas svoje mame.
Sliši, ko mama laže, to takoj zasliši, in mama pogosto laže, ampak zakaj naj bi v tem trenutku lagala –

3.12

CORINNA Res? Obisk? Zdajle? Kdo pa bi to lahko bil?

3.13

Albert se obrne, da bi šel do vhodnih vrat.
V tem trenutku pa že nekdo stoji med velikimi, napol odprtimi krilnimi vrati v dnevno sobo –
vitek moški s šarmantnim nasmehom, prijetnega videza. Moški previdno hitro štirikrat potrka
na podboj.
Toktoktoktok.

3.14

Albert se ustraši.
Kdo ste pa vi?

3.15

Moški je mogoče petinšestdeset ali pa tudi nekoliko starejši.
Oblečeno ima sivo obleko in težek plašč. Nosi star kovček, mogoče tudi klobuk. Deluje malce tako, kot da je iz kakšnega drugega časa.

3.16

RUDOLF se pomilujoče nasmehne –
Oprostite – oprostite, da sem si kar sam dovolil stopiti naprej – ampak otrok –

3.17

Moški smehljaje pomigne v smeri proti vhodnim vratom –

3.18

RUDOLF nekoliko nerodno, opravičujoče
Otrok je odprl in potem je zunaj na stopnišču ugasnila luč – kakšno čudovito, gosposko stopnišče, krasne so te stare hiše – vendar nisem našel stikala in potem sem stal tam v temi in nisem hotel, da bi me ne videli, ko bi ~
BETTINA Kaj –
RUDOLF Ime mi je Rudolf –

3.19

Moški na pragu velikih, belih krilnih vrat je videti, kot da bi imel za seboj dolgo potovanje. V roki drži majhen listek, ki ga malce nervozno menca med prsti. Moškemu je situacija nekoliko neprijetna.
Sprejem si je vsekakor predstavljal drugače.

3.20

RUDOLF Oprostite, prosim, iščem namreč –

3.21

Bettinina mama zakliče iz globine stanovanja:

CORINNA Bettina! Nimate nobenih brisač?

3.22

Ni prvič na obisku. Ve, kje so brisače.

3.23

BETTINA zakliče

Ja, mama, *imamo* brisače. Samo naokrog se ozri, pa jih boš videla.

3.24

Sled olajšanja na obrazu tujca, ki jo Albert zazna, ampak je še ne zna raztolmačiti –

3.25

RUDOLF Dala – dala mi je – iščem namreč – dala mi je tale naslov – prejel sem povabilo, povabila me je –

Prišel sem h Gudrun.

ALBERT H komu?

RUDOLF H Gudrun?

ALBERT H Gudrun – h kateri Gudrun –

RUDOLF Povabila me je, dala mi je tale naslov – saj sem tukaj prav pri –

ALBERT Tukaj ne stanuje nobena Gudrun –

BETTINA K moji mami bi rad.

K moji mami bi radi –

ALBERT Ampak tvoji mami ni ime Gudrun.

BETTINA Pač –

ALBERT Corinna? Corinni je ime Gudrun?

BETTINA Njeno drugo ime je Gudrun –

ALBERT Gudrun –

RUDOLF Je tukaj?

BETTINA zakliče

Mama – mama, obisk imaš.

3.26

V tem trenutku, ko Bettina zakliče »mama«, njen glas zveni podobno raskav in trd kot glas njene mame.

3.27

RUDOLF Povabila me je –

ALBERT Povabila?

RUDOLF Ime mi je Rudolf. Rudolf Mayer. Ampak recite mi kar Rudolf. Me veseli –

BETTINA Albertu

Nič mi ni omenila –

ALBERT Kdaj pa naj bi ti –

BETTINA Zakaj –

3.28

Albert ponudi Rudolfu roko. Negotovo rokovanje.

3.29

ALBERT Albert –

RUDOLF No – občutek imam, da sem prišel ob nepravem času, bom tudi takoj spet – hotel sem samo, ker sem ji bil obljubil –

ALBERT Ne, ne – pač nisem, nismo vedeli, da –

RUDOLF opravičujoče

Če bi ji lahko mogoče samo na hitro –

3.30

Albert pogleda Bettino. Bettina skomigne z rameni.

Zakaj nič ne naredi, pomisli Albert.

3.31.1

ALBERT Corinna?!

3.31.2

Ni odgovora.

3.31.3

ALBERT Oprostite, prosim, nismo vas pričakovali – Corinna?

CORINNA zakliče iz globine stanovanja

Jaaaa??

V kopaaalnici sem.

ALBERT Nekdo je prišel k tebi na obisk.

Obisk imaš!

CORINNA Obisk? Zame? Res?

3.32

Bettina pomisli: Ta intonacija –

3.33

CORINNA Res? Kdo bi pa to lahko bil – pridem takoj.

3.34.1

Vsi čakajo. Albert bi rad nekaj rekel, ampak ne ve, kaj –

3.34.2

ALBERT Torej –

3.35.1

Corinna privihra v dnevno sobo. Corinna se je preoblekla in naličila.
Zagleda Rudolfa.

3.35.2

CORINNA Oh! Oh! To pa je presenečenje!
Kako lepo! Kako lepo, da ste prišli!

3.36

Ura je osemnajst sedemindvajset.

4.1

BETTINA Od kod poznaš tega človeka?

CORINNA Poznam ga –

4.2

Osemnajst osemintrideset, deset minut kasneje, v kuhinji. Bettina in Corinna.
Zelo velika bivalna kuhinja. Tri metre dolga masivna miza.

CORINNA Poznam ga, no poznam, sploh ga ne poznam zares –

4.3

Corinna bi rada zadevo nekoliko omilila. Ve, da ji bo hči postregla z očitki.

4.4

BETTINA Sploh ga ne poznaš. Pa si ga povabila –

CORINNA Ja, ja, seveda, povabila sem ga – rekel je, da –

4.5

Corinna nujno rabi pijačo.

Vedno znova postavlja prazne kozarce za vino na mizo in jih spet jemlje v roke.

Miza: ko sta Albert in Bettina pred petnajstimi leti v neki trgovini s pohištvom videla to mizo, si je nista mogla privoščiti, ampak v letih zatem sta dobro zaslužila in končno jo je Albert kupil.

Svetel les.

Zelo lepa luč nad mizo, pravzaprav starinski industrijski dizajn.

Kuhinjske omare so deloma moderne, deloma starinske, tako improvizirana in posrečena kombinacija kot v dnevni sobi. Kmečke kredence in dizajn.

Otroške risbice na omarah.

Fotografije. Spiski. Urnik.

Velik hladilnik, na katerem so pritrjeni magneti.

Magnetni sušiji.

Magnetne besede, iz katerih lahko sestavljaš stavke. Marie se včasih igra z njimi.

Albert in Bettina že dolgo nista sestavila magnetnega stavka.

4.6

BETTINA Od kod?

CORINNA Od kod, kaj?

BETTINA Od kod ga poznaš –

4.7

Zakaj me mora zmeraj stisniti v kot. Zakaj me ne more pustiti pri miru, pomisli Corinna.

Pomisli:

Kaj sem ji naredila.

Bettina opazi mamino novo obleko. Obleka je bila draga in kasneje bo mama kot vedno potarnala, da je na tesnem z denarjem. Bettina se spomni imena barve obleke: petrolej. Pomisli na to, kako ji je Konrad, možev najboljši prijatelj, nekega popoldneva pred nekaj tedni v svojem ateljeju želel razložiti odtenke modre, različna imena barv, in ona je rekla: Ne govoriva o barvah.

4.8

CORINNA Sedela sva si nasproti.

BETTINA Kje?

CORINNA Na vlaku.

4.9

Malce zarotniško, malce predrzno.

Malce razburjeno. Malce nezrelo. Corinna govori, kot da počne nekaj prepovedanega. Kot da bo izdala skrivnost. Na ta način poskuša nasmejati svojo hčer in Bettina to ve, ampak je še prezgodaj, da bi popustila.

Da je njena mama k njim povabila tujca, je kaplja čez rob; to je ena od teh potez, ki jih vse predobro pozna.

4.10

CORINNA Na vlaku.

BETTINA nepotrpežljivo

Na vlaku, na vlaku – na katerem vlaku?

CORINNA Na vlaku danes popoldne.

BETTINA Ah – poznaš ga šele od danes popoldne –

CORINNA Ja –

BETTINA Povabila si znanca z vlaka. Ne morem verjeti. Danes je božič!

CORINNA Jutri, jutri je božič. In ni vedel, kam – nobenega prevoza ni bilo več, nobenega – zaradi snega – čisto nobenega prevoza ni več.

4.11

Zdaj se začne ta pikolovskost, rahlo dramatiziranje, ni danes božič, temveč jutri. Mama v vsakem stavku čuti hčerkino neodobravanje. Če bi bilo po njenem, misli Corinna, bi lahko od lakote in žeje tudi shirala.

4.12

CORINNA Nikogar nima –
Kot jaz.

4.13

Evo ga: nagnjenje k samopomilovanju in prikritim očitkom. Kisle poteze okrog ust.

Po drugi strani: ja, drži. Corinna je osamljena. Takrat, ko se je rodila Marie, je upala, da jo bodo veliko bolj vključili v družinsko življenje.

Seveda ve, da se je hči izogiba.

In če bi bila iskrena sama s seboj, bi si morala priznati, da se tudi sama v resnici izogiba hčerki – kot tudi njenemu možu, ki ga občuduje in ki se ji obenem zdi trapasto nemožat. Včasih bi takšnemu tipu moškega rekli »mevža«. Ali pa »copata«, pomisli.

Vsakič, ko gre od tukaj, je zelo vesela in zelo žalostna.

Ampak je pa tudi vsakič vesela, ko pride sem, čeprav se to veselje nemudoma preobrazi v negotovost in jezo, ko je hčerka za dobrodošlico niti ne pozdravi, ker mora – kot vedno – telefonirati z nekom velepomembnim.

4.14

BETTINA To pomeni, da sploh ne veš, kdo je ta človek –

CORINNA Pač, pač, saj sva se vendar pogovarjala. In potem je vlak obtičal v snegu in je crknila kurjava, ker je odpovedala lokomotiva, in potem mi je ponudil svoj plašč, tak star, lep, dolg, težek plašč, kot izpred davnih časov, in to mi je bilo všeč in sem rekla: »Kako viteško.« In potem me je tako pogledal in rekel: »Viteško«, te besede že dolgo nisem slišal,« in jaz sem mu rekla: »Tudi sama je že zelo dolgo nisem uporabila.« In potem sva govorila o vitezi in o Tristanu in Izoldi in potem sva prišla do Wagnerja, in potem je rekel, toliko besed obstaja, ki jih človek ne sliši več. »Spodoben«, na primer. Ali »spodobnost«. Ali »fleten«.

4.15

Zdaj se hči smehlja. Smehlja se temu, kako mama strne srečanje na vlaku. Misli: Škoda, da ta ženska ne naredi več iz svojega življenja. Ni naredila. Zakaj pravzaprav ne.

Ura je osemnajst triinštirideset.

5.1

Osemnajst štiriinštirideset.

Albert in Bettina za trenutek sama v kuhinji.

5.2

ALBERT Znanec z vlaka? Povabila je znanca z vlaka?

5.3

Albert s steklenico vina in odpiračem v eni roki in v drugi roki s škatlico tablet.

Albert čuti pritisk, napetost v želodcu in prsnem košu, v glavi ga trga. Nosi očala za branje.

Vidno je razburjen, ampak govori s pritajenim glasom. Iz dnevne sobe je slišati smeh tašče in otroka. Nejasni glasovi. Tašča reče: Res? Je to res res? Rudolf dobre volje odgovori: O ja! V

Paragvaju je vse mogoče. Corinna: V Paragvaju – Marie: Kje pa je ta Paragvaj?

Rudolf: Daleč, daleč stran od tu, na drugem koncu sveta –

Marie: Oh –

5.4

ALBERT Znanec z vlaka –

BETTINA Ja.

5.5.1

V dnevni sobi. Corinnine velike oči, njen nasmeh.

5.5.2

CORINNA Res? Je to res res?

RUDOLF O ja! V Paragvaju je vse mogoče.

CORINNA V Paragvaju –

5.6

Paragvaj – Corinna obožuje zven te besede.

5.7

V kuhinji. Albert in Bettina.

BETTINA Tipično –

ALBERT Kaj?

5.8

V Albertovih rokah še neodprta steklenica vina in škatlica tablet. Natakne si očala za branje in jih spet sname.

5.9

ALBERT Kaj? Kaj je tipično –
BETTINA Tipično, da se opravičuješ.

5.10.1

V dnevni sobi. Corinna in Rudolf se živahno pogovarjata. Deklica sedi poleg njiju in so jo sama ušesa. Tuj moški ji je všeč.

5.10.2

CORINNA V Paragvaju.

5.11

Zven te besede. Zven tujine. Zven velikega sveta.

5.12

RUDOLF Ja, prav tam. Prav v Paragvaju.
Argentina. Čile.
CORINNA Ampak, ste Paragvajec?
RUDOLF Paragvajec – o ne, a sem videti tako?

5.13

Smeh.
Otrok vpraša: Kakšni pa so Paragvajci?

5.14

RUDOLF Čisto majčkeni so.
Kot palčki.

5.15

Velike otroške oči.

5.16

CORINNA Ne, ne, ne, Rudolf, tega ne verjamem!

5.17

Albert in Bettina v kuhinji.

ALBERT Za kaj? Za kaj sem se opravičil?
BETTINA Ja, za kaj le – moja mama nekoga povabi na obisk, ne da bi nama kar koli
črhnila o tem, in ti, ti se opravičuješ – za to se ti ni treba opravičevati; in zdaj se delaš, kot da

ne veš, o čem govorim –

5.18

RUDOLF In majčkene prste imajo in majčkene oči – in majčkene nožice!

CORINNA igrana zaprepačenost

Ni res!

5.19

Otrok vpraša: Res?

5.20

CORINNA Ne!

RUDOLF Ampak skorajda!

5.21

V kuhinji.

ALBERT Komu sem se opravičil ~

BETTINA Njemu –

ALBERT Vljuden sem.

BETTINA Šleva si.

5.22

Beseda »šleva«. Ta beseda – kako tudi ne – ga prizadene, ta beseda boli. Ne more se spomniti, kdaj točno mu je prvič rekla »šleva«.

Redko uporabi to besedo, ampak danes je že drugič na tapeti. Večinoma jo uporablja, ko pride na obisk njena mama.

Ko jo je pred nekaj leti prvič uporabila, je zvenela drugače, zvenela je kot hec, mogoče kot ljubka provokacija, ne kot dokončna obsodba.

5.23

ALBERT Vljuden sem.

BETTINA zaničujoče, njegov posmehljiv odmev

Vljuden.

5.24.1

Albert poskuša prebrati navodila za uporabo zdravila, si sname očala za branje in jih natakne in sname in natakne, ampak mu ne uspe razvozlati miniaturne pisave.

5.24.2

ALBERT Kako dolgo bo ta tip ostal – saj se človek ne more kar tako sam povabiti –

BETTINA Ni se sam povabil. Ona ga je povabila. Ti si mu izrekel pa še dobrodošlico –

5.24.3

Pritisk v prsnem košu je vedno hujši.

5.24.4

ALBERT Kaj sem? Prav nič nisem – pojavil se je v stanovanju in rekel, da je gost tvoje mame – in ti kot vedno ne rečeš ne bu ne mu –

5.25

Albert iz škatlice vzame dve tableti in ju pridrži v roki.

5.26

BETTINA In čez par minut se boš opravičil za to, ker nimamo v hiši nič za jesti –
Poznam te –

ALBERT Nič nisi kupila. Rekla si, da greš ti v trgovino.

5.27

V dnevni sobi.

CORINNA se veselo zasmije

Kakšna lepa zgodba!

RUDOLF Na kristalnem hribu. Sadje vsepovsod – kri tako čista kot studenčnica.
Tisočletno življenje.

5.28

V kuhinji.

BETTINA Koliko različnih tablet pravzaprav vzameš na dan?

5.29

Bettina vzame Albertu iz rok navodilo za uporabo zdravila in ga preleti. On odpre pipo.

5.30

BETTINA Si si prebral tole o stranskih učinkih – tukaj piše, da ne smeš piti alkohola, ko vzameš tole –

Kdo ve, kdo je to.

Kdo ve, koga sta povabila naprej.

5.31

Ona gre v dnevno sobo.

Producent je rekel:
Kino govori o apokalipsi.
Kino govori o reševanju sveta.

Albert ostane sam v kuhinji. Voda teče dalje. Zapre jo.
Natoči si kozarec vina in pogoltne tablete.
Pogleda magnetne na vratih hladilnika: besede in črke.
Marie, otrok, je iz njih sestavila stavek.
LAHKO PADA OGENJ.
SNEG JE MODER.
Skoraj haiku, pomisli.
Odloži očala. Trenutek izčrpanosti.
Vse slabše vidi, še posebej pozimi.
Poleg Mariejinih stavkov doda nekaj magnetnih besed.
Napiše:
NOČ BO SLEPA.
Klavirska glasba.

6.1

Devetnajst petnajst.

Rudolf za klavirjem.

Rudolf igra Chopinov Nokturno št. 2 v e-molu. Igra zelo zelo dobro.

Glasba.

Obrazi.

Velika oljna slika.

Dnevna soba. Knjige.

Albert, Bettina, Corinna in Rudolf s polnimi kozarci vina.

Otrok, Marie, posluša in se molče ukvarja z zobno ščetko na vrvici. Sedi pri maminih nogah.

Corinna je očarana. Otrok se čudi.

Bettina pomisli: To bi bila dobra filmska glasba. To bi bila lepa glasba za začetek filma.

Alberta nenadoma oblije vročica.

Rudolfovi prsti na klaviaturi.

Chopin.

6.2

V kuhinji. Nekoliko kasneje, okoli devetnajst trideset. Bettina in Albert za trenutek sama.

Albert prikrito panično.

S tem moškim nekaj ni v redu –

In tvoja mama se obnaša kot kakšna sedemnajstletnica.

6.3

Glasba. Nekoliko prej, devetnajst sedemnajst. V dnevni sobi. Rudolf za klavirjem.

Njegovi prsti. Njegove napol priprte oči.

Corinnin obraz.

Otrok, ki se molče igra.

Albertov obraz. Vroče mu je.

Bettinin pogled, ki je odtaval v daljavo.

Na majhni mizici so DVD-ji njenih filmov.

Naslovi njenih filmov:

»Midva z Robertom«.

»Teden v Nemčiji«.

»Življenje ne bi bilo življenje«.

6.4.1

Še naprej glasba.

6.4.2

Ženska in moški v ateljeju.

Velika okna. Dež.

Barve, čopiči, platna, napol končane slike, nered, on v kombinezonu. Ona v elegantnem kostimu.

Moški smehljaje nekaj skriva za hrbtom. Njen nasmejan pogled.

6.5.1

Rudolf igra dalje.

Chopin.

Bettina, ki si gre zamišljeno z roko skozi lase.

Albert ima za trenutek občutek, da mu bo zmanjkalo sape. Rad bi šel ven iz te sobe.

Rudolf odigra zadnje takte komada, potem svečano zapre pokrov klavirja.

Klavir je dragocena dediščina, Grottrian-Steinweg. Albertov oče je pogosto igral na ta klavir.

Corinna navdušeno ploska in pri tem išče hčerkin pogled.

6.5.2

CORINNA Kako lepo! Bravo.

6.5.3

Corinna in Marie ploskata.

6.6

V kuhinji. Nekoliko kasneje.

ALBERT Ta moški me spravlja ob pamet.

BETTINA Ja, ampak moji mami je všeč –

ALBERT Govori neverjetne neumnosti –

6.7.1

CORINNA Kako lepo! Bravo.

6.7.2

Corinna in Marie ploskata.

6.7.3

RUDOLF skromno

Že celo večnost nisem –

6.8.1

Prestane.

Sledi trenutek molka.

Bettina ve, da Albert tega nelagodnega trenutka ne bo dolgo zdržal.

Albert sovraži trenutke kot je ta, sovraži vsako obliko konzerviranja, pač ne more drugače, občutek ima, da mora nekaj reči. Spije požirek rdečega vina, in še preden ga čisto pogoltne:

6.8.2

ALBERT Ja – vidva sta se torej spoznala na vlaku.

RUDOLF Ja, danes – vlak je obtičal – obtičal v pravem pomenu besede.

6.9

O čem govoriti? Bettina se odloči, da ne bo rekla nič.

Stara, smrtonosna jeza privre na površje. Občutek ima, da je v svoji lastni dnevni sobi v napoto, da je rodni materi v napoto, tako kot je imela vse življenje občutek, da je svoji materi v napoto.

6.10

ALBERT Na žalost – žal nimamo v hiši kaj dosti hrane, nismo namreč pričakovali –

6.11

Bettinin pogled.

Bettina se grenko in zadovoljno zasmije. V trenutkih, kot je tale, Albert sovraži svojo ženo. Smeje se, ker ga zaničuje. Ker ga sovraži zaradi nečesa, zaradi česar ga je nekoč ljubila – zaradi njegove mehkode, ki jo zdaj imenuje mehkužnost.

6.12

CORINNA Zaigrajte vendar še kaj!

6.13

Rudolf se malce sramežljivo nasmehne. Začne z novim komadom, komadom Johanna Sebastiana Bacha, Fuga št. 17 v AS-duru iz Dobro uglašnega klavirja, Knjiga 1, seznam Bachovih del BWV 862.

Vendar potem ne igra dalje, namesto tega reče:

6.14

RUDOLF Če ni veselje nič drugega kot kaos,
kako lahko potem istočasno obstaja glasba,
če naj ne bi bilo veselje nič drugega kot naključje, nič drugega kot nered,
potem ne bi mogla obstajati glasba, ampak obstaja,
in to je dokaz za –
za popolnost –

6.15.1

Spet začne igrati Bachovo Fugo.

6.15.2

RUDOLF Poslušajte – to je popolnost –

Glasba kot red,
kako božansko, glasba *je* red.
Svetovni red.

6.16

V kuhinji, nekoliko kasneje. Bettina in Albert sama.

ALBERT Si ti to slišala, si slišala, kaj je rekel o svetovnem redu –

6.17.1

Nekoliko prej. V dnevni sobi.

CORINNA Albertu
Nisi ti o tem napisal knjige?

6.17.2

Albert se kislo nasmehne in ne reče nič.

6.17.3

BETTINA Napisal je knjigo o glasbi in fašizmu.
CORINNA A tako –
RUDOLF Glasba je –

6.18

Rudolf išče prave besede –
Spet zaigra nekaj taktov. Začne s Chopinovim Nokturnom –

6.19

RUDOLF To je Chopin –
Chopin je bil Poljak –
Poljak – kdo bi si mislil –

6.20.1

Albert se na hitro vpraša: Kaj misli s tem? Zakaj to pravi?

6.20.2

RUDOLF, kot da bi uganil, kaj misli
In poljskih komponistov sploh ni toliko.

6.21

Rudolf spet zaigra Bachov komad.

6.22

RUDOLF In to je Bach.
Da o Wagnerju sploh ne govorimo.

6.23

Zaigra wagnerjanski akord.

6.24

RUDOLF To je Wagner.

6.25

Rudolf se zadovoljno smeje.

6.26

Apokalipsa, je rekel producent.
Bolečina. Upanje in konec.

6.27

Rudolf se zadovoljno smehlja.

6.28

RUDOLF Ampak kaj bi bila glasba brez človeka, ki jo posluša, kaj bi bil ta kozmični red
brez človeka, ki ga dojame –

Nič –

CORINNA Ja –

6.29

O tem ni še nikoli razmišljala.

6.30

RUDOLF Kaj bi bil kaos, kozmos, brez človeka, ki to glasbo komponira, ki ta red –
ustvari iz nič –

Če bi bil postal komponist –

6.31

Kot da bi Rudolf na tehtnico postavil sebe in svoje življenje –

6.32

RUDOLF Če, če, če, ampak nisi –

6.33

Rudolf zajame sapo, Corinna pogleda Rudolfa. Ta moški govori tako navdahnjeno, zabaven je, edinstven.

6.34

RUDOLF Če, če, če, ampak nisi –

CORINNA Kaj pa ste?

RUDOLF Zdravnik sem –

CORINNA Zdravnik – nič ni lepšega, kot rešiti človeško življenje, ali mnoga –

RUDOLF Da, tako je.

6.35

Rudolf spet z zanosom.

6.36

RUDOLF Človek – da – človek.

Človek je najviše.

Človek je sveta vladar.

Dobro – ne vsak. Ne vsi.

6.37

Corinna se smehlja. Njena usta. Njene oči.

Postarana, ampak še vedno lepa ženska. Vesela in zagrenjena obenem.

Življenje, polno kompromisov, polno podrejanja – ampak je iz njega naredila vse, kar je lahko.

6.38

RUDOLF Vsak ima svoje mesto. Mar ni res?

6.39

Albert se s težavo nasmehne.

6.40

RUDOLF Človek mora vedeti, kje je njegovo mesto.

Kot v orkestru. Vsak ima svoje mesto. Ni vsak komponist. Ni vsak dirigent. Latinsko.

Dirigere: voditi.

6.41

Albert ne ve, kaj naj reče.

Pritisk v trebušnem predelu. Pritisk v prsih. Albert pozna ta pritisk. To bi lahko bil začetek krča. Noben zdravnik do zdaj ni znal pojasniti, od kod izvira.

Kje so tablete, ki jih je ravnokar še imel – nove tablete? V kuhinji na pomivalnem koritu poleg hladilnika so.

Spije požirek rdečega vina. Opazi, da je steklenica skoraj prazna.

6.42

CORINNA Moje mesto na primer –

6.43

Corinna se nasmehne otroku.

6.44

CORINNA Moje mesto na primer, naše mesto –

6.45

Pomigne Rudolfu.

6.46

CORINNA Moje mesto na primer, naše mesto,
je zdaj na primer otroška soba. Pokaži nama svojo sobo. Si za stvar?

6.47

Reče »nama«.

Bettini ni všeč, da mama tujca vabi v otroško sobo, ampak po drugi strani je vesela, da se ji ni treba ukvarjati z njo.

6.48

RUDOLF O. O ja. Vaša ekszellenca, častna enota je postrojena vam na čast.

6.49

S petami udari skupaj in salutira.

Babica se zasmije.

Otrok navdušeno skoči pokonci, udari s petami skupaj in salutira.

Ura je okoli devetnajst trideset.

Corinna in Rudolf odideta z deklico iz sobe. Otrok se pri tem oklene neznanca za roko.

Rudolf se obrne in pomaha Albertu in Bettini.

7.1

Devetnajst petinštirideset.

V kopalnici. Albert sam.

V njegovi roki nove tablete.

Odpre omarico z ogledalom. Veliko zdravil. Išče škatlico in jo najde. Poskuša prebrati navodila za uporabo, sprašuje se, ali lahko staro zdravilo kombinira z novim, ampak mu ne uspe prebrati navodila. Natakne si očala za branje. Sname si jih. Nove tablete pridrži poleg starih. Stare so bele. Nove so modre.

Glasbeni vložek: Johann Sebastian Bach: Dobro uglašeni klavir, Knjiga 1, Preludij 24 h-mol, BWV št. 869.

Albert bi moral poklicati osebnega zdravnika, ampak je sobota. In božič je. Ni dosegljiv. Sede na rob banje. Klavirska glasba iz dnevne sobe.

7.2

Istočasno v dnevni sobi. Rudolf in Corinna sama, drug poleg drugega sedita za klavirjem.

Rudolf igra Preludij 24 h-mol, 869 BWV iz Dobro uglašenega klavirja.

Corinna se vpraša, ali se je bo Rudolf poskusil dotakniti. To si želi, ampak poskuša tega ne pokazati preveč očitno. Smehlja se. On odigra komad do konca.

Trenutek molka. Oba s kozarcem vina v rokah.

7.3

RUDOLF Kako ljubko se punčka veseli.

CORINNA Všeč ste ji.

RUDOLF Razburjena je –

CORINNA Seveda.

Jutri je božič.

RUDOLF Žareče otroške oči. Rdeča lička. Zdrava deklica.

7.4

V kuhinji. Albert in Bettina.

BETTINA Marie je navdušena. Ne vem, kaj ti je –

7.5

RUDOLF In vi –

Živite sami v –?

Nimate nikogar, ki bi skrbel za –

7.6

Corinna odkima.

7.7

CORINNA Že dolga leta sem sama.

RUDOLF Kot jaz –

7.8

To bi lahko bil trenutek, da bi jo Rudolf prijel za roko – ampak je za to še premalu.

7.9

Albert in Bettina v kuhinji.

ALBERT Kot kakšna sedemnajstletna čipa. In on se obnaša kot kak –

7.10

RUDOLF Dolga, osamljena leta.

Že ne vem več, koliko časa –

CORINNA Da moški kot ste vi, s toliko –

7.11

Pogleda ga.

7.12

RUDOLF Železni časi.

CORINNA Ja. Železni časi.

7.13

BETTINA Srečen bodi. Tako imava vsaj mir.

7.14

CORINNA Včasih sem lahko tukaj, ampak imam občutek, da tukaj nisem zaželen, no, tolerirajo me že, me pa tudi ponižujejo –

7.15

Njen glas je za kratek trenutek grenak.

7.16

CORINNA Ja – ponižujejo me.

7.17

V kuhinji.

BETTINA Razburjena je –

Snubi jo moški, moški v najboljših letih, zdravnik – in moja mama si je zmeraj želela

zdravnika, poglej si ga, eleganten, izobražen, šarmanten –

ALBERT Šarmanten? On pa res ni šarmanten, to pa ne, samo dela se, in sploh ni v najboljših letih, ima jih čez STO.

BETTINA Jaz mu ne bi dala več kot petdeset –

7.18

Albert začuti nov val krča v prsih in trebuhu.

7.19

V dnevni sobi.

RUDOLF Družine razpadajo.

In zato ljudje obupavajo v svoji osamljenosti. Obupavajo nezaščiteni. Sploh ženske. Ampak moški prav tako.

7.20

Spije požirek vina.

7.21

RUDOLF Toliko jih je tam zunaj.

Toliko izgubljenih ljudi, osamljenih ljudi. Cela vojska osamljenih, nezaščitenih, šibkih, izdanih, ki bi se morali samo povezati. Mar ne?

7.22

BETTINA Albert – te lahko nekaj vprašam –

ALBERT Kaj?

7.23

RUDOLF Pred nekaj urami sem tudi sam spadal mednje, na nekem vlaku, ki je obtičal sredi proge.

In potem srečam vas.

7.24

Prime jo za roko.

7.25

RUDOLF Gudrun.

Dan pred božičem in noben vlak ne vozi več. Vse se sesuje. Vsi ti ljudje, ki ne vedo, kam. Neverjetno. Hvala. Hvala za vse. Kje bi bil zdaj brez vas –

CORINNA Mar nimate nikogar, nikogar, kj – nimate otrok –

RUDOLF Ne – ne. Nimam otrok.

CORINNA zbere pogum

Nimate žene, ki čaka na vas, v – Paragvaju.

RUDOLF Oh, ne, ne, ne. Nimam žene v Paragvaju.

7.26

BETTINA Te lahko nekaj vprašam?

ALBERT Kaj?

BETTINA Si – si sploh že kdaj videl, da bi moji mami tako žarele oči?
Prosim.

7.27

RUDOLF Verjetno bi ravno zdaj sam večerjal v kakšni restavraciji.

CORINNA To je najhuje.

RUDOLF Ampak da ženska, kot ste vi –

CORINNA Stara zgodba.

7.28

Rudolf počasi odkima, čeprav ne ve točno, kaj misli.

7.29

CORINNA Bettinin oče je odšel, ko je bila še otrok –

RUDOLF Veliko ste prestali.

CORINNA Marsikaj.

Ampak toliko pa spet ne. Nimam razloga za pritoževanje.

7.30

Corinna se grenko smehlja in obenem odkimava. Smehlja smehljaj poln bolečine, ki ga je pobrala v kinu. Ameriški filmi. Otrok zakliče iz otroške sobe: Babiiii! Babiiii!

7.31

CORINNA Vidite – nimam razloga za pritoževanje.

7.32

Vstane.

7.33

CORINNA Takoj bom nazaj.

8.1

Albert spet v kopalnici. Drugi val napada. Oteženo dihanje, pot, bolečina v želodcu.

Nove tablete pridrži poleg starih. Stare so bele. Nove so modre.

Zdravnik je rekel: Eno modro na dan. Najbolje zvečer. Lahko vzamete tudi dve, ampak ne več – lahko povzročijo omotičnost – se dogaja.

Albert poskuša priklicati zdravnika. Natakne si očala. Sname si jih.

Mobilni telefon. Avtomatski odzivnik zdravniške ordinacije.

»Kličete izven časa uradnih delovnih ur.«

Albert sede na rob banje. Vzame modro tableto. Vzame belo tableto.

Ura je dvajset nič pet.

8.2

Istočasno v dnevni sobi. Rudolf sam.

Stoji pred veliko oljno sliko in jo opazuje. Dolgo jo opazuje. Bettina stopi v dnevno sobo z veliko kartonsko škatlo, ki jo nese v kuhinjo. Na škatli je z velikimi črkami na roko napisano: božični okraski. Pomisli na to, da bi morala z Albertom še danes okrasiti božično jelko, da je jelka še zmeraj v avtu, in potem spet pomisli na pogovor s producentom. S škatlo v rokah pomisli na besedo »apokalipsa«.

RUDOLF Kakšna slika!

BETTINA Ja, prijatelj jo je naslikal –

8.3

Bettina izgine v kuhinjo. Njen hrbet v nasprotni luči.

8.4

RUDOLF Naslikal –

8.5

Bettina se vrne iz kuhinje. Za trenutek sproščena.

8.6

BETTINA Eno njegovih najboljših del –

8.7

Albert v kopalnici. Vzame še eno modro in še eno belo tableto.

Počuti se bolje, čeprav se zaradi tablet sploh še ne more počutiti bolje.

Mobilni telefon je ob umivalniku. Preveri, ali je slučajno dobil sporočilo.

Ne, ni dobil sporočila.

8.8

Istočasno v dnevni sobi.

RUDOLF In kako je umetniku ime?
BETTINA Konrad.

8.9

Bettinin mož je v kopalnici. Vpraša se, kod hodi. Njena mama je v otroški sobi. Gost je sam.

8.10

RUDOLF Konrad ...
BETTINA Se zanimate za umetnost?
RUDOLF V bistvu se bolj zanimam za umetnike.
Za človeka za sliko. Prej vidim človeka kot sliko – če že tako hočete –

8.11

On se zasmije.

8.12

RUDOLF Konec koncev sem zdravnik.
BETTINA Zdaj zdaj ga boste spoznali – kmalu bo prišel naokrog.
Ta moški ima strahovit manjvrednostni kompleks –
RUDOLF Ja, gotovo –
Pogost pojav. Na žalost.
BETTINA se smeje
Mislim, da včasih verjame, da je nič, in zaradi tega trpi –

8.13

Vpraša se, zakaj to razlaga temu človeku.

8.14

RUDOLF Kot mnogi –
Kako tudi ne – to sugerira slika –

8.15

Pomigne proti sliki.

8.16

RUDOLF To sem domneval. Eni so nagnjeni k samopoveličevanju, drugi trpijo zaradi samopomilovanja, in ni vsak poklican za to, za kar verjame, da je poklican – kako se imenuje slika?
BETTINA Boj. Der Kampf.
RUDOLF Mein Kampf?
BETTINA Ne!

8.17

Ona se zasmije.

8.18

BETTINA BOJ, ne MOJ boj,

RUDOLF Boj –

Psiha vsekakor pogosto sledi resničnosti – psiho imamo za izjemno kompleksno tvorbo – da, gotovo –

sanje, hrepenenja, nagoni, nevroze, strahovi –

8.19

Pusti, da stavek obvisi v zraku.

8.20

RUDOLF Ampak resnica pa je, da psiha ni nič drugega kot ogledalo resničnosti.

Moški se počuti manjvrednega?

Mogoče po pravici.

Mogoče, ker ve, da ni srečen.

Mogoče, ker ve, da v svojem življenju ne počne tega, kar bi moral početi.

8.21

Na krilnih vratih se s kozarcem za rdeče vino in polno steklenico rdečega vina pojavi Albert.

Ura je dvajset nič osem.

Rudolf nadaljuje.

8.22

RUDOLF Mogoče, ker ve, da ne bo nikoli srečen. Mogoče, ker ve, da ni velik umetnik.

Poglejte, ta nenaravnost, to popačenje vsega lepega –

To ga muči –

In ne dovoli si, da bi naredil odločilen korak –

8.23

Rudolf nagovori Alberta.

8.24

RUDOLF Sliki, ne, *njemu*, umetniku nekaj manjka – ni to, kar bi rad bil, ni to, kar bi lahko bil – samo prgišče jih dojame, kaj je njihovo poslanstvo in njegova prava narava!

ALBERT Poslanstvo, kakšno poslanstvo – kaj pa predstavlja to poslanstvo?

RUDOLF Poslanstvo! Kaj predstavlja poslanstvo?! Vračam vprašanje!

Kaj je vaše poslanstvo, Albert?

Vi veste, vi ste dojeli. Za to zadostuje že pogled na tole knjižno polico, na vaše knjige:

Gudrun mi je povedala, kdo ste – kakšna impresivna zbirka – torej – najino poslanstvo je, da v temo posvetiva z lučjo. Ni res?

8.25

Preden lahko Albert odgovori:

8.26

BETTINA Postaviti morava jelko.

RUDOLF Jelka! O bog, jelka! Jaz pa govorim in govorim in vaju zadržujem – če lahko kakor koli pomagam –

8.27

Pogleda k vratom.

Corinna in otrok se dobre volje vrmeta v dnevno sobo –

8.28

CORINNA ponosno

Imava dober načrt –

BETTINA Kaj?

8.29

Otrok reče: Drsati greva.

8.30

BETTINA Kdaj? Zdaj?

CORINNA Zdaj? Ne zdaj, no. Za rojstni dan, seveda.

ALBERT Ampak, ampak – po tem, kar se je zgodilo lani –

CORINNA Kaj pa se je zgodilo?

BETTINA Dajmo najprej preživeti božič.

CORINNA Če – če pa bi šli drsat, tako kot lansko leto – saj vama ni treba zraven! In potem bom Marie in njene prijateljice povabila –

8.31

Otrok je navdušen.

8.32

BETTINA Tokrat bi raje počeli kaj drugega –

Kaj nisi rekla, da boš letos –

8.33

Ampak drsati je fino, reče otrok.

8.34

CORINNA pomežikne Rudolfu
Upam, da znate drsati –

8.35

Dvajset dvanajst.
Albert začuti rahlo omotico.

8.36

CORINNA Kje pa je pravzaprav božična jelka?
Nimate božične jelke?

9.1

Bach: Dobro uglašeni klavir. Knjiga 1, Preludij št. 1 C-dur.

Nekaj minut kasneje. Moška v globokem sveže zapadlem snegu na ulici pred hišo. Eden od moških v temi noči odstrani sneg s prtljažnika velikega karavana. Gre za velik, star volvo. Drugi moški stoji poleg avta. Nima obutih primernih čevljev. Ključavnica vozila je zmrznila. Moški, ki je z avta odstranil sneg, Albert, pogleda navzgor proti velikim oknom stanovanja. Otrok stoji zgoraj pri oknu in jima maha.

9.2

Istočasno v kuhinji. Bettina in Corinna.

Corinna s cigareto in kozarcem rdečega vina v roki. Bettina prestavi škatlo z božičnimi okraski s tal na mizo, tudi ona pije. Razmišlja, ali naj zdaj vzame božične okraske iz škatle, ampak potem tega ne naredi.

9.3

CORINNA Znebiti se me hočejo.

To je jasno kot beli dan.

In že tako sem na tesnem z denarjem.

Mhm.

9.4

Corinna razdraženo puhne dim v zrak.

9.5

Moški na ulici ob zmrznjenem avtomobilskem prtljažniku nekaj zakliče navzgor proti oknu, ampak otrok ne razume, kaj pravi.

Čakajte, reče drugi moški, moški z neprimernimi čevlji, idejo imam. Iz žepa suknjiča vzame prsrnico. Alkohol! Smeje se. Na Gudrun! Kakšna krasna ženska. Lahko ste veseli! Nima vsak takšne tašče!

9.6

V kuhinji.

CORINNA To res ni za nikamor. Ti tipi niso za nikamor, to ti povem.

Vsi.

Meinrat pravi, da sem najboljša.

BETTINA Ne zveni ravno tako, kot da bi se te hotel odkrižati.

CORINNA Pravi, da me ni mogoče spregledati.

9.7

Raskavo se smeje.

9.8

CORINNA Gleda mi v razporek.

BETTINA se zabava

Res. Saj je tudi kaj videti. Vsaj nekaj.

CORINNA Pravi, da si ne more pomagati.

To se mu zdi zabavno.

BETTINA Če ti služba ni všeč, ti lahko poiščemo kaj drugega. Albert pozna dosti ljudi.

Lahko pa tudi pač nehaš –

CORINNA Gor sem spravila otroka, sama, pa mi vseeno s pokojnino ne znese – drugače mi pač ne bi bilo treba tja.

BETTINA Če rabiš še več denarja, samo povej.

CORINNA Kaj, potem bom pa ves dan sedela doma.

9.9

Albert in Rudolf sta uspela odpreti prtljažnik. Rudolf pomaha otroku pri oknu. Iz avta povlečeta zelo veliko božično jelko.

9.10

RUDOLF Kako lepo je imeti družino.

9.11

Iz avta sta povlekla jelko. Jelka je poleg avta. Sneži dalje. Rudolfa mrazi, ampak je dobre volje.

9.12

RUDOLF Čudovito. Ko bi le bili spoznali mojega očeta.

ALBERT Vašega očeta –

RUDOLF Moj oče je bil na tem področju pravi – pravi ekspert. Kot si lahko predstavljate –

9.13

Rudolf ponudi Albertu požirek iz pristrčnice. Albert odkima.

9.14

ALBERT Na katerem področju –

RUDOLF Na vašem področju –

»Zgodovina poskusov na ljudeh«, »Diktatura in smrt«, »Človeško dostojanstvo«. »Prihodnost preteklosti«.

Ampak preteklost je stvar preteklosti. Brez dvoma. Ni res?

9.15

Albert ne odgovori.

9.16

RUDOLF Ni res?
ALBERT Ne, ni.
RUDOLF Ne?
ALBERT Preteklost ne obstaja.
RUDOLF A tako?
ALBERT Ne – doleti nas in tako je del sedanjosti.

9.17

Moška si oprtata jelko. Albert je alergičen na iglavce, in to predvsem, če se jih dotika. Takoj začuti, kako se mu po vratu in po rokah spustijo izpuščaji.

9.18

RUDOLF Zanimiv nastavek. Menite, da preteklost ni nikoli zaključena.
ALBERT Še huje od tega.

9.19

V kuhinji.

CORINNA Odpovedali mi bodo stanovanje.
BETTINA To govoriš že trideset let.

9.20

Na ulici. Moška z božično jelko. Srbečica po Albertovih rokah in vratu.

9.21

RUDOLF se smeje
Ha! Čisto prav imate!

9.22

BETTINA To govoriš že trideset let.
In ni res.
CORINNA Ja pa je res –
BETTINA Ne morejo te vreči ven.
CORINNA Ampak, ampak –

9.23

Corinna hlastno spije požirek vina in vdahne cigaretni dim.

9.24

Na ulici.

RUDOLF Del nas! Da, seveda – ampak –

9.25

V kuhinji.

CORINNA Stanovanja si ne morem več privoščiti. In vsako leto mi podražijo najemnino. Točno vedo, da ne morem več.

BETTINA Ko le ne bi ves čas lagala.

CORINNA Kdaj, kdaj naj bi lagala.

9.26

Corinna se grenko smeje. Spet spije požirek.

9.27

Moška v snegu z božično jelko na poti do hišnega vhoda. Srbečica. Albert se poskuša, medtem ko nosi jelko, popraskati po vratu. Spodrsne mu. Jelka skoraj pade nanj.

9.28

RUDOLF Previdno!

9.29

V kuhinji. Corinna za trenutek vzkipi.

CORINNA Prav, prav.

9.30

Spije še požirek.

9.31

V snegu. Moška na poti do hišnega vhoda.

9.32

RUDOLF Gre?

9.33

Albert se praska po vratu.

9.34

RUDOLF Je to alergija?

9.35

V kuhinji.

CORINNA Nimate pepelnika?

BETTINA Pač, mama. Imamo pepelnik, pred nosom ga imaš.

9.36

Moška z jelko na stopnišču. Luč ugasne. Nobenega stikala v bližini.

9.37

RUDOLF Vse v redu?

9.38

Z jelko v temi hodita dalje po stopnicah navzgor.

9.39

RUDOLF Mislim, je dovoljeno ubiti človeka? Ne! Ampak včasih moraš to storiti –
Včasih to mogoče moraš storiti. Če služi višjemu cilju.

ALBERT Kateremu cilju.

RUDOLF Jezus. Na primer. Je bil tudi ubit. Lastni oče ga je.

9.40

V kuhinji.

BETTINA Kako dolgo ostaneš?

CORINNA Lahko tudi takoj spet grem.

BETTINA Tega nisem rekla.

9.41

Grenak trenutek, v katerem na obeh straneh privrejo na plan grozni spomini. Obe se poskušata zbrati. Jutri je božič.

V tem trenutku se oglasi Bettinin telefon. Dobila je sporočilo. Bettina prebere sporočilo in se nasmehne.

9.42

CORINNA Kdo ti pa piše?

9.43

Hčerkin pogled.

9.44

Albert privihra v kuhinjo in si umije vrat, obraz in roke.

CORINNA Hu ~

9.45

Potem gre Albert do hladilnika in vzame še eno tableto.

9.46

ALBERT Srbečica.

CORINNA Zakaj?

ALBERT Jelka –

CORINNA No ~

9.47

Albert si znova umije vrat.

9.48

CORINNA A obstaja kaj, na kar nisi alergičen?

BETTINA Rdeče vino –

CORINNA Ne boste danes nič jedli?

BETTINA Že – samo nisva pričakovala obiskov.

CORINNA Kako prijazno od vaju, da sta me tako dolgo pustila čakati pred vrati.

BETTINA Telefonirala sem.

CORINNA Ja, ja. Ti zmeraj telefoniraš, ko pridem.

10.1

Dvajset štirideset. V dnevni sobi.
Rudolf igra klavir. Preludij 16, g-mol, BWV 861.
Njegove roke, ki drsijo po tipkah klaviature.
Corinna stoji ob klavirju in ga opazuje.

10.2

V kopalnici. Tekoča voda.
Albert pregleduje roke in vrat. Ni kaj dosti videti. Nasloni se na umivalnik. Zapre pipo.
Potem nekoga pokliče. Njegov obraz v ogledalu.
Reče: Hej.
In neka ženska na drugi strani reče: Hej, Albi.
On zavzdihne.
Reče: Ne kliči me Albi, prosim.
In ona reče: Zakaj ne, kaj ti pa ni všeč –

10.3

Oče ga je klical Albi. Njegov oče, ki se je ubil, ko je bil Albert star šest let.

10.4

On reče: Pač, ni mi všeč, kako si?
In ona reče: Dobro, dobro, tukaj sem pri starših. Tik pred večerjo smo. Mama je preveč spila in zdaj hoče, da vsi molimo, pa je šele jutri božič.
Zdaj bom moral postaviti božično jelko, reče on, ampak sem na to reč alergičen. Smeje se.
Ona reče: Natakni si gumijaste rokavice. Na gumo nisi alergičen. Ne?
Ona se zasmije. Tudi on se zasmije, tiho.

10.5

Nekoliko kasneje. Albert in Rudolf, ki v dnevni sobi postavljata božično jelko. Albert si je nataknil rumene gumijaste rokavice.
Bettina in Corinna in otrok ju opazujejo.
Corinnin pogled na rokavice.

10.6

BETTINA In vi ste res iz Paragvaja.

10.7

Bettina je nenadoma boljše volje. Zakaj?

10.8

Dosti kasneje ponoči. Albert in Bettina sama.

ALBERT Veš, kakšni ljudje živijo v Parag^vaju?
BETTINA Pojma nimam, Paragvajci?
ALBERT Ja, ampak on pač NI Paragvajec -

10.9

V dnevni sobi med postavljanjem jelke.

RUDOLF Tam sem rojen. Ampak kot vidite, nisem Paragvajec. Moji predniki so bili
izseljenci.
ALBERT Vaši predniki –
RUDOLF Ja –

10.10

Rudolf ve, kaj drugi misli.

10.11

BETTINA V Paragvaju, kako nenavadno –
RUDOLF se smeje
Ampak smo vedno imeli božično jelko.

10.12

Nekoliko prej. Glas na telefonu reče po kratkem premoru:

Hvala za denar, reče, ampak od tebe nočem denarja.
– To je božičnica –
– Ni preveč romantično, se ti ne zdi?
– Ne, ne, ne govori tega, to si si –

V kopalnici. Ženska, s katero telefonira Albert, že štiri mesece dela pri njem na založbi.
Naomi. In zelo hitro je bilo jasno, da bosta z Naomi –
Albertov obraz v ogledalu.

10.13

V dnevni sobi. Nekoliko kasneje. Albert z gumijastimi rokavicami. Moška, ki postavljata
jelko. Albert se poskuša jelke čim manj dotikati, predvsem poskuša preprečiti, da bi se veje
dotaknile njegovega obraza, kar je praktično nemogoče.
Corinna opazuje situacijo, spi je požirek rdečega vina.
Bettina daje navodila, katera stran jelke naj bo spredaj, in prav tako pije rdeče vino.

BETTINA Na levo, na levo – ne, na leeeev^o, ne na desno –

10.14

Glas na telefonu:
– Kako pa kaj tvoja žena?

- Ne vem, ne govoriva o moji ženi.
- Ne, zakaj ne, Albi?

Molk.

- Potem grem še malo ven, reče ona.
- Kam?
- S par prijatelji.
- Aha.
- Ja, gremo na pijačo in potem mogoče še kam –
- OK. Pazi nase.
- Kako to misliš?
- Tako pač –
- Te je strah, da bom kaj naredila –
- Jasno – Kam greste, mogoče se vam pa še pridružim.
- Ti? Mislim, da je bolje, da tega ne mešava.
- Se me sramuješ? Sem prestar?
- Star si, ampak to me ne moti. Res ne.

On ne reče nič. Ona reče: In ti? Ti žena za božič da? Zmeraj si predstavljam, kako se daješ dol z njo. Je za kaj?

10.15

Moška obračata jelko. Bettina daje navodila. Na levo, na desno jo obračaš, na levo!

Albert oporeka.

Corinna oporeka Albertu. Albert reče nekaj in se popraska po obrazu. Bettina oporeka.

Corinna se smeje Albertovemu predlogu in odkima. Reče: Ne ve, kaj je leva in kaj desna!

10.16

RUDOLF No, ja, no ja, Paragvaj – je pač tudi samo država kot vsaka druga, ampak moram priznati, da je nisem sam izbral – moj oče –

10.17

Jelka se počasi prevrne. Upočasnjjen posnetek.

10.18

RUDOLF Uuups!

10.19

Vsi se smejejo, razen prenapetega Alberta.

10.20

Nekaj minut prej. V kopalnici. Albertov obraz v ogledalu. Telefonira.

– In tvoja žena? Ti žena za božič da? Zmeraj si predstavljam, kako se daješ dol z njo. Je za

kaj?

On reče: O bog, ne govori tega.

– Pogrešam te.

– Jaz te tudi pogrešam, Albi, reče glas na drugi strani.

Joče, pomisli on, in ona reče: Kako je kaj tvoja hči, Albi, oprosti, ne bi ti smela reči Albi, kako te pa hčerka kliče, ti reče oči, rada bi imela takšnega očka, kot si ti.

10.21

Marie, Albertova hči, v kuhinji.

Dekličine roke, ko na mizo postavlja krožnike.

Kozarci. Albert si sname gumijaste rokavice.

Rudolf in Albert in Corinna in Bettina in Marie v kuhinji pripravljajo mizo za večerjo.

10.22

Nekaj minut prej. V kopalnici. Albert reče:

Mislim, da je tvoj očka malce starejši od mene.

– Zna bit. Ne dosti.

10.23

Hladilnik se odpre, se zapre. Roke. Roke otroka, očeta, mame, roke babice z velikimi prstani, ki jih Bettina tako sovraži. Krožniki. Pripravljajo mizo. Kozarci. Vino. Voda. Sir. Salama. Ribe. Kruh. Maslo.

10.24

CORINNA Kako lepo zveni. Paragvaj.

Sama namreč nikdar nisem šla od tu –

BETTINA Kam pa si si želela? V Paragvaj?

Paragvaj je bil pri nas doma –

CORINNA Kako to misliš?

10.25

Babica, ki po predalih nervozno išče pribor.

10.26

CORINNA Nimate nožev?

10.27

Otrok, ki iz predala prinese nože.

10.28

V kopalnici.

Ženska na telefonu reče:
Dober moški si, Albert. Ampak ne dajaj mi denarja.
– Žal mi je.
– Že v redu. Hvala.

10.29

V kuhinji. Ura je enaindvajset in deset minut.
Pozvoni.
Bettina pogleda na uro.

10.30

BETTINA	Konrad je.
ALBERT	Grem odpret.
BETTINA	Ne, ne, grem jaz.

10.31

Bettina gre k vhodnim vratom, za seboj zapre kuhinjska vrata. Albert pogleda za njo.

11.1

Bettina na hodniku pred vhodnimi vrati stanovanja. Hiter pogled v okroglo ogledalo poleg vrat. Pogladi si bluzo.

Odpre vrata. Pred njo stoji Konrad, slikar, ki je naslikal veliko sliko, ki visi v dnevni sobi. Konrad in Albert sta prijatelja že od malih nog.

– Hej. Ta »hej« ona reče smehljaje in resno hkrati.

Bettina je pred nekaj dnevi obiskala Konrada v njegovem ateljeju. Bilo je redkobesedno popoldne. On ji je rekel, da jo ljubi, že dolgo, in ona ni rekla nič. Samo gledala ga je.

Hej, ji zdaj odgovori možev dolgoletni prijatelj.

Luč na hodniku ugasne. Stoji pred njo v temi stopnišča. Iz stanovanja pada rumen soj luči na rdečo preprogo, ki se vzpenja po stopnicah starega stopnišča.

– V temi stojiš.

Skomigne z rameni.

– Ta luč na stopnišču ni še nikoli zares delala.

Konrad je neobrit, oblečen ima kombinezon, ki ga ima večinoma oblečenega, kadar slika, vidi sledi oljne barve na njegovih rokah.

Ona se nasmehne. Reče:

Prav božično zgledaš.

On reče: Vem. Nekaj ima skrito za hrbtom in zdaj ji izroči darilo: gre za čopič, drži ga kot šopek.

Ona se zasmeje.

– Hej!

– Tja, reče on.

– Kaj je to?

– To je darilo. Zate.

– Hvala.

– Čopič je.

– To vidim!

Ostala je brez besed. Zdaj se zgodi nekaj, česar ni načrtovala. Potisne ga v temo hodnika in ga poljubi. To je prvič, da se poljubljata. On je nad tem prav tako presenečen kot ona sama.

Čez trenutek se odtrgata drug od drugega.

Ona reče:

– Hvala. Kakšno lepo darilo.

11.2

Vsi za mizo v bivalni kuhinji: smejejo se. Albert, Bettina, Corinna, Rudolf, otrok, Konrad. Ura je enaindvajset sedemnajst. Albert si natakne očala in bere etiketo rdečega vina pred seboj, čeprav ve, kaj piše na njej, nenazadnje je on kupil vino.

RUDOLF In sem rekel, če nas ne bodo rešili, bomo morali peš dalje!

CORINNA se smeje, skoraj prasne v smeh

Peš! V tem snegu!

RUDOLF Kakor koli že. Bilo je čudovito. Midva sama v kupeju in zunaj sinja svetloba somraka, sneg – Kako ljubim sever. Gudrun –

ALBERT Corinna. Ime ji je Corinna.

RUDOLF Ampak Gudrun – to je tako lepo ime, skoraj sveto ime, ne veste tega –

11.3

Rudolf pogleda Konrada. Konrad skomigne z rameni. Išče Bettinin pogled.

11.4

KONRAD Gudrun?

RUDOLF Gudrun pomeni – »boj« in »čarovnija«, torej »bojevita čarodejka«, v stari visoki nemščini, ali pa tudi po švedsko: »tista, ki pozna skrivnost bogov«.

Mar ni to lepo? Ta stara imena – to je dediščina naših prednikov, in to dediščino je treba ohraniti –

In videti je bila – Gudrun – zavila se je v moj plašč, stemnilo se je in na oknih kupeja so se izrisale ledene rože, videti je bila kot – videti je bila kot kakšna kraljica –

11.5

Corinna je srečna. Žari. Rudolf se smehlja.

11.6

RUDOLF In vi res trenutno pišete o – Gudrun mi je povedala, da ravno o –

CORINNA smeje in posmehljivo

»Božič v Auschwitzu« – to bo naslov njegove naslednje knjige, no, no, kakšna tema – kako se lahko ves dan –

11.7

Spet se zasmije. Rudolf se prav tako zasmije.

11.8

ALBERT No –

11.9

Bettini je to znano. Njena mama nikoli ne govori o filmih, ki jih snema Bettina. Rada pa govori o Albertovem delu, obenem občudujoče in podcenjujoče.

11.10

ALBERT No, torej – trenutno –

11.11

Smeje se, ampak se obenem jezi. S tujci nikoli ne govori o svojem delu.

11.12

RUDOLF Z besedo na dan, te zgodovinske teme me strašno zanimajo –

11.13

Albert pove zgodbo, ki jo je Bettina že dostikrat slišala. Albert vedno pove to zgodbo, če ga nekdo vpraša, kaj trenutno piše. V različnih variacijah. Dobro pove zgodbo, s poanto. Všeč mu je.

11.14

ALBERT Torej – no, kaj pišem – zadnjič sem šel na kosilo, sam, v italijansko restavracijo na vogalu pri založbi in sem ravno urejal zapiske, delal sem na nekem rokopisu – popravki, pripombe, opombe, kot se to pač počne – in na koncu je bila stran rokopisa videti kot – kot da jo je napisal kak shizofrenik –

11.15

Konrad se smeje.

11.16

ALBERT – torej, stran je bila videti kot osnutek svetovne zarote, vsepovsod puščice in krožci in križci –

11.17

Albert nenadoma za sekundo spet začuti tisto rahlo omotico, rahlo negotovost v telesu – tako, kot da mu bo zdaj zdaj zmanjkalo tal pod nogami.
Konrad se smeje dalje.

11.18

KONRAD Puščice in krožci in križci – kot da jo je napisal kak –

11.19

Konradov in Bettinin pogled se srečata.

11.20

ALBERT No ja, vsak ima pač svoje teme – in potem je natakarkar v nekem trenutku ošvrknil tisto stran in rekel: »Ma dottore« –

11.21

Albert z roko naredi tipično italijansko gesto.

11.22

ALBERT In potem je s prstom pokazal na neko mesto na strani in rekel: »Ma jaz mislim, tukaj manko malo amore.«

11.23

Albert se smeje. Ostali, razen Bettine in otroka, se prav tako smeji.

11.24.1

ALBERT Ja – stran je bila videti kot osnutek svetovne zarote, pri čemer pa je šlo samo za kazalo vsebine –

11.24.2

Rudolf se smehlja zgodbi.

11.24.3

RUDOLF In vi?

11.25

Pod mizo se Bettinina noga za trenutek dotakne Konradove.

11.26

KONRAD Jaz?

RUDOLF Kaj počnete?

KONRAD Slikam –

RUDOLF Slikate – ja, seveda, vi ste – vi ste slikar –

KONRAD Ja –

RUDOLF O vas sva že govorila – z Bettino –

KONRAD A ja?

RUDOLF Seveda! Vaše slike vendar ni mogoče spregledati!

11.27

Rudolf se smeje. Konrad je negotov. Bettina se mu nasmehne. Albert opazi ta pogled. Nekaj ga iritira, ampak ne ve, kaj. Naenkrat se mu spet malo zvrtil.

11.28

Nekoliko kasneje. V dnevni sobi. Bettina in Albert za trenutek sama.

BETTINA Poglej.

ALBERT Hm?

BETTINA Konrad nama je nekaj podaril.

11.29

Pokaže mu čopič.

11.30

ALBERT Aha –
BETTINA Si ti prej v kopalnici komu telefoniral?
ALBERT Ja – založbi. Zakaj?
BETTINA Lep, ne?
ALBERT To je čopič.
BETTINA Ja.

11.31

V kuhinji.

RUDOLF In kaj slikate?
KONRAD Frikcije.
RUDOLF Frikcije?

11.32

Corinnina naličena usta. Trapasto se smeje, kot da nekaj ve.
Konrad je negotov.

11.33

KONRAD Frikcije. Nasprotja, trenja, vse in nič – hoteti in ne moči, »ne smeti« –

11.34

Tragično pije. Kozarec v njegovi roki. Kozarec pri njegovih ustih.

11.35

KONRAD Kako naj to opišem –
Kaj pa ste vi po poklicu?
CORINNA Zdravnik je –
RUDOLF Slikate abstraktno –
KONRAD Ne –
RUDOLF Ampak ta slika v dnevni sobi je vendar abstraktna –
KONRAD Ne, abstraktna bi bila, če bi nekaj abstrahirala –
RUDOLF Oprostite, da vas prekinjam, Konrad, vam smem reči Konrad? Dovolite, da vas nekaj vprašam?
KONRAD Vprašajte –
RUDOLF Kaj bi vi radi?

11.36

Albert se smeje. Bettina se za hip kot po naključju dotakne Konradove roke.

11.37

KONRAD Kaj bi rad?
RUDOLF Mislim, da se to sprašuje vsak umetnik – Kaj bi radi z umetnostjo?
KONRAD No – rad bi slikal –
RUDOLF Ja, seveda, to je vaš talent, ampak kaj še?!
KONRAD Torej, no – stvari, ki bi jih rad, ni mogoče iskati – lahko se jih samo –

11.38

Nekoliko kasneje Albert in Bettina za trenutek sama v dnevni sobi. Bettina s čopičem v roki.

ALBERT Že petindvajset let pije moje rdeče vino in zdaj nama je podaril čopič.
BETTINA Tudi sliko nama je že podaril.
ALBERT Hvala bogu je dal tokrat samo čopič. Sliko je treba obesiti.

11.39

Ona ga objame.

11.40

BETTINA Si slabe volje?
ALBERT Jaz?
BETTINA Slabe volje si.
ALBERT Ne. Ampak tvoja mama –
BETTINA Si ljubosumen?
ALBERT Na tvojo mamo?
BETTINA Na čopič?

11.41

Albert jo pogleda. Zakaj to pravi?

11.42

ALBERT Ne!
BETTINA Pač –
ALBERT Čopič je čopič.
Odvisno od tega, kaj z njim narediš.

12.1

Flashback. Nekaj dni prej.

Konrad in Albert v Albertovi delovni sobi. Še več knjižnih polic. Velika pisalna miza. Zunaj je temno. Sveti samo namizna svetilka. Albert in Konrad pijeta konjak. Albert nekaj išče.

12.2

KONRAD Čopič je čopič.

Odvisno od tega, kaj z njim narediš.

Dobiš naročilo, razumeš, produkcija, delati, delo je sveto.

12.3

Albert je našel, kar je iskal: snop bankovcev, ki jih da Konradu. Ni prvič, da Konradu posoja denar. Ne – prej gre za pravilo. Konrad vzame denar.

12.4

KONRAD Samo do začetka meseca – hvala – delo je sveto – to je edino, kar mi je sveto –

12.5

Nekoliko hripavo.

12.6

KONRAD Bolj sveto od prijateljstva, bolj sveto od alkohola.

12.7

Konrad pije.

12.8

KONRAD Brezna zasebnosti, bolečine. Izguba. Groza osamljenosti pred platnom –

ALBERT Groza osamljenosti.

12.9

Albert se smehlja in pije konjak.

12.10

KONRAD Osamljenost, ki grozi, da te bo pogoltnila. Poželenje. Noč. Neizrečeno. Nepomembno. Skrivnosti.

12.11

Konrad pridrži kozarec konjaka proti svetlobi namizne svetilke.

Velika okna. Zunaj sneg.
Albert je vse to že nekoč slišal.

12.12

ALBERT Skrivnosti.

12.13

Konrad si natoči še en konjak. Albert misli, da Konrad prehitro pije, da je verjetno že nekaj spil, preden je prišel. Konrad že leta govori iste reči, ko doseže določeno stopnjo. V glavnem govori o sebi. Konrad je zmeraj hotel slikati in Albert je zmeraj hotel pisati. Oba sta v svojem življenju uresničila tisto, kar sta zmeraj hotela početi, ampak Konrad ni zmeraj zadovoljen s tem, kar počne. In nič ne zasluži.

12.14

KONRAD Skrivnosti so svoboda. Ne?

12.15

Pogleda Albertu v oči.

12.16

KONRAD Ampak kaj zmore slika?
Čopič je samo čopič.
Slika ne zmore nič.

12.17

Grenko.

12.18

KONRAD Nič.
Nehati bi moral s tem. Ampak nič drugega ne znam.

12.19

Konrad spi še en požirek.

12.20

KONRAD Nič ni hujšega od samopomilovanja. Ko bi le znal pisati. Ko bi le znal poiskati besede za resnico. Ti iščeš resnico. Vedno si jo.
Sicer pojma nimaš, kaj ta resnica je. Pa vendar. Jo iščeš. V tem je razlika.

12.21.1

Noč pred božičem.

Bettina v kopalnici, za hip se pogleda v ogledalo v kopalnici. Vesela je čopiča.

12.21.2

Črno-bel film.

Dež na velikih oknih ateljeja.

Slike, barve, papirji, platna, skice, čopiči, nered.

Razmetano po tleh.

V naglici slečena oblačila:

eleganten kostim, nogavice,

kombinezon.

12.22

V delovni sobi. Svetloba namizne svetilke.

KONRAD Sicer pojma nimaš, kaj ta resnica je. Pa vendar. Jo iščeš. V tem je razlika.

Rojen sem v napačnem času.

Umetnost je nič. Umetnost je mrtva. Sama sebe je pokončala.

12.23

Noč pred božičem. Rudolf in Corinna v kuhinji. Corinnine žareče oči.

Prešerno se smeje.

CORINNA Ta moški – ta moški –

12.24

Misli Konrada.

12.25

CORINNA Ta moški govori same bedarije. Že od nekdaj.

13.1

V kuhinji. Vsi pri večerji.

Rudolf opisuje začetek opere, ki bi jo komponiral, če bi le znal komponirati. Corinna in otrok, ampak tudi ostali navdušeno poslušajo.

RUDOLF Zelo tiho,
zelo zelo tiho:

13.2

Zelo tiho. Skoraj šepeta.

13.3

RUDOLF Glasba.
Viole. Visoki ton, trepetanje.
Veš, kako zvenijo viole –

13.4

Zaigra na nevidno violino in pri tem zapoje zven viole. Vsi obstrmijo.

13.5

RUDOLF Nato čela:

13.6

Zapoje počasi naraščajočo frazo za čelo, trije ali štirje toni, ne več.

13.7

RUDOLF počasen tempo,
ne preglasno,
ne preglasno,
tema za čela se ponovi,
naraščajoč niz tonov,
skoraj kot počasen marš.
Slutnja:
Pred sončnim vzhodom.

13.8

Rudolf zajame sapo. Za trenutek spoštljivo zastane in pogleda prisotne.

13.9

RUDOLF Pred sončnim vzhodom.
Zdaj:

kontrabasi,
ki spominjajo na temno noč,
noč –
crescendo
kontrabasi,
ki spominjajo na slabe sanje,
na vse,
kar bi najraje pozabili,
cigarete in vino,
in potem slabe sanje,
ampak zdaj,
spet čela, viole in violine,
zdaj je noč mimo,
jutranja zarja.

13.10

Ponovi godalne fraze.

13.11

RUDOLF Zdaj je noč mimo.
Nastopijo trobila,
najprej rogovi, še zadržano,
potem trobente.

13.12

Vse glasneje.

13.13

RUDOLF Sonce, svetloba,
trobente,
trobente,
sonce, svetloba
visokogorska pot
ob sončnem vzhodu,
dan brez oblaka,
leden,
jasen,
in na vršacih:
sneg.

13.14

Bettina in Albert trenutek kasneje sama na hodniku. Se razposajeno hihita.

BETTINA Ta je zmešan.
ALBERT Ni zmešan, nevaren je –

BETTINA nenadoma resno
Zate so vsi nevarni.

13.15

V kuhinji. Nekoliko prej. Rudolf nadaljuje.

RUDOLF Kakšen dan,
tako mrzel in jasen in svetel,
nekaj solo taktov violine,
in slišali bi šumenje gorskega potočka –

13.16

Posnema zven gorskega potočka.

13.17

RUDOLF In vidimo, oziroma videli b*í* –
spredaj levo,
skorajda sloneč na strmi steni,
skromno gorsko gostišče.
Oziroma koč*o*, skromno kmeč*ko* hiš*o* –
Jutranje sonce na gorah,
ki so bile tam,
še preden je prvi človek zakorakal po zem*lji*,
in ki bodo tam tudi,
ko jo bo zadnji človek zapustil.
Pohodnik
na ozki gorski stezi
na robu prepada,
osamljen pohodnik ob rani jutranji uri,
kdo ve,
morda
je bil
vso noč na poti,
po temi.
Od kod prihaja?
Kaj nosi tam s seboj?
Majhno culo? Majhno šatuljo?
Toda gora se ljudje bojijo
zaradi nenadnih vremenskih sprememb,
pravkar je nebo
še brez oblčka,
in kar naenkrat se razbesni nevihta –
Zdaj bi prišli bobni,
bobni.

13.18

Rudolf bobna po mizi. Otroku.

13.19

RUDOLF Ti lahko tudi bobnaš!
In vi, Corinna, violine –

13.20

Rudolf zapoje glas violine.
Corinna hripavo zapoje glas violine za njim.

13.21

RUDOLF Bettina! Violine!
Konrad,
kontrabasi,
čela,
violine v hitrem tempu,
v tempu
brzečih oblakov,
pravkar še jasno nebo
se stemni,
razbesni se nevihta,
leden mraz,
sneg in žled.

13.22

Bettina in Albert sama.

ALBERT S tem nekaj ni v redu.

13.23

V kuhinji.

RUDOLF Grozeča smrt,
pozavne,
rogovi,
in z zadnjimi močmi
osamljen pohodnik prispe do
zatočišča,
bi moral pohodnik
prispeti do zatočišča –
vidimo,
ne pozabite,
spredaj levo,

skorajda sloneč na strmi steni,
skromno kočo,
rešilno gostišče.

Pohodnik se sesuje
tik pred rešilnim pragom,
in potem se skozi vrata
požene ženska,
vidimo njene plave lase,

njeno obleko v vetru –

ALBERT Sem mislil, da je mrzlo –

RUDOLF neomajno dalje

– tukaj morda na kratko od nikoder zaigra melodija ljudske pesmi,
morda flavta –

13.24

Deklica vpraša: Pa potem? Pa potem?

13.25

RUDOLF In spet pihala,
violine v nevihti,
basi –
Konrad!

13.26

Konrad poje.

13.27

RUDOLF Corinna!

13.28

Corinna hitro spije požirek vina in zapoje.

13.29

CORINNA Kako lepo.

13.30

Deklica je navdušena.

RUDOLF naenkrat prestane in navdušeno zakliče
Otroci!

13.31

RUDOLF Otroci!

Praznujmo –

13.32

Otrok se čudi, da moški zakliče »Otroci!«, ampak obenem se ji zdi smešno. V njeni družini je ta izraz neobičajen, včasih njen oče reče »tovariši in tovarišice«, včasih reče tudi »bratje in sestre«, in otrok zdaj že razume, da je to hec, kajti ona nima bratov ali sester.

13.33

RUDOLF Praznujmo!
CORINNA Ja, praznujmo, kaj praznujemo –
ALBERT Torej strogo gledano je božič šele jutri –
KONRAD Torej, kar se mene tiče –
RUDOLF Ni važno!
Praznujmo sončev obrat.
CORINNA Ooo! Sončev obrat –
ALBERT Koledarsko –
RUDOLF Koledarsko!
ALBERT Koledarsko gledano je bil sončev obrat –
CORINNA Ah –
RUDOLF Praznovati je treba takrat, kot pač nanese, in ko napočijo novi, boljši časi, točen dan ni tako važen, brez lažne tiranije točnosti, na sončev obrat –

13.34

Otrok vpraša: Kaj pa je to sončev obrat –
In Albert pomisli, to sem ji pred dvema dnevoma vendar razložil – to vendar ve –

13.35

RUDOLF Sončev obrat je prastari, sveti praznik –

13.36

Nekoliko kasneje. Bettina in Albert za trenutek sama pri knjižni polici.

ALBERT Nordijski bogovi, sončev obrat, vse to so –

13.37

RUDOLF Noč sončevega obrata je poleti najdaljši dan in potem so dnevi vse krajši in krajši, ampak pozimi, zdaj, decembra, pomeni sončev obrat, da so dnevi vse daljši, daljši in daljši, vse do tistih prekrasnih severnih noči, ko se sploh ne stemni več zares.

13.38

Rudolf spije požirek. Rdeče vino je okusno. Vino iz pokrajine Languedoc.

13.39

RUDOLF Na poletje.

Na svetlobo.

Na dolge severne dni.

Na Odina.

KONRAD Enkrat sem poskusil naslikati kresno noč.

CORINNA Bele noči.

ALBERT In?

KONRAD Kako naj človek to izrazi – to prasetlobo.

13.40

Čuden izraz na Rudolfovem obrazu. Prasetloba – ta beseda ga spominja na Gustava Mahlerja in Rudolf sovraži Gustava Mahlerja.

13.41

ALBERT Prasetloba.

13.42

Bettina začne iz škatle na mizo zlagati božične okraske.

13.43

CORINNA Kaj pa počneš?

BETTINA Božične okraske dajem na –

CORINNA Zdaj?

BETTINA Zdaj, ja, zakaj pa ne? A koga moti –

CORINNA Kako neumestno, obisk imamo – saj vendar praznujemo sončev obrat –

13.44

Njen pogled oplazi dragocene božične okraske, stara držala za svečke in prave voščene sveče, ki jih Bettina daje iz škatle. Vse zavito v lep, dragocen, mehek papir.

13.45

CORINNA No – no –

BETTINA Kaj?

CORINNA No – prave sveče. Tega pa res nihče več ne počne. Nihče. Mislim, da je celo prepovedano.

BETTINA Mi –

13.46

Bettina po glavi poboža hčer, ki velikih oči opazuje nove, antične božične okraske. Mama in hči: lepa slika.

13.47

BETTINA Mi to počnemo, kot je prav.

13.48.1

Kasneje. Mogoče čez nekaj dni. Mogoče v nekem avtu. Odjuga. Dež. Mogoče pred železniško postajo. Corinna zagrenjena, sama z Albertom.

13.48.2

CORINNA Ni bila vedno takšna. Spomnim se, ko je bila še otrok. Takrat se mi ni postavljala po robu. Takrat me ni pred vsemi izpodbijala.

13.49

Albert je to že dostikrat slišal. Zavoha dah ženske, ki je mama njegove žene.

13.50

CORINNA Kaj počne ves dan?
Kupuje antične božične okraske. Kupuje voščene sveče.
To se me sicer ne tiče, ampak denar meče skozi okno.
Ona meče denar skozi okno.

13.51

V kuhinji.

BETTINA Mi – mi to počnemo, kot je prav.

13.52

Corinna rabi trenutek. Nato:

13.53

CORINNA Kaj misliš s »prav«.
Kot da sem jaz počela nekaj narobe.
Trudila sem se po najboljših močeh.
S tem da nisem imela moža s priročnim bančnim računom.
Jaz sem morala delati. Nisem imela časa.
Nisem mogla snemati dolgočasnih filmov, ki jih nihče noče gledati.

13.54

Albert in Bettina sama, štiri minute kasneje.

BETTINA Ne bo trajalo več dolgo in stara mu bo zarinila jezik v grlo.

13.55

Bettina v solzah.

13.56

BETTINA In ti me ne braniš.

ALBERT Kako naj te branim –

BETTINA Tebe spoštuje, ker odpiraš vino, ampak ko ji obrneš hrbet, plane po tebi, prav vsakič je tako.

13.57

CORINNA Trudila sem se po najboljših močeh.

S tem da nisem imela moža s priročnim bančnim računom.

Jaz sem morala delati. Nisem imela časa.

Nisem mogla snemati dolgočasnih filmov, ki jih nihče noče gledati.

13.58

Corinna se v tem trenutku, v tem bežnem trenutku, zave več stvari hkrati. Da je svojo hčer globoko prizadela. Da ima hčer zelo rada. In da jo sovraži, ker sovraži svoje življenje. Rada bi prijela Bettino za roko.

Bettina pogreša novo božično kroglo, dragoceno, na usta spihano kroglo, ki jo je nabavila šele danes zjutraj in jo dala v škatlo. Krogle ni.

13.59.1

BETTINA Ti je prej na hodniku nekaj padlo na tla?

CORINNA Meni? Kdaj? Ne. Zakaj?

13.59.2

Ženska okoli petinšestdeset, ki na hodniku stanovanja skrivaj pogleda v škatlo, ki nekaj na skrivaj vzame iz škatle, nekaj, kar ni njeno in kar se je nič ne tiče. Nekaj vzame iz škatle, kar ji potem spolzi iz rok.

13.59.3

Steklena krogla, ki se raztrešči na tisoče koščkov. Upočasnjen posnetek.

13.59.4

Ženska, ki vsa živčna skrivaj po kolenih na hodniku z roko na kup zbira črepinje. Išče koš za smeti.

13.60

V kuhinji. Rudolf nagovori otroka, ki se med večerjo igra s konjem iz zobne ščetke.

13.61

RUDOLF Ja kdo pa je to?

13.62

Otrok reče: To je moj konj.

13.63.1

RUDOLF O! Kako lepo. Kako je pa tvojemu konju ime?

13.63.2

Otrok reče: Ime mu je oblak.

13.64

RUDOLF Tudi jaz sem imel konja. Ampak ta pravega konja. Ime mu je bilo: Loki.

ALBERT Loki?

RUDOLF In kaj si želiš za božička?

13.65

Otrok reče: Želim si dedka.

13.66

CORINNA Ohooo!

BETTINA To govori, odkar je stara tri leta.

Včasih si zaželi tudi samo psa.

13.67

In potem otrok zajoka, ker nima dedka.

13.68

RUDOLF Lahko se pa igrava, da sem jaz tvoj dedek –

13.69

Albert in Bettina sama. Nekoliko kasneje.

ALBERT Nekaj morava narediti –

BETTINA Kaj pa?

ALBERT Ta moški mora proč od tu.

BETTINA Potem ga pa naženi proč.

ALBERT Ne morem ga nagnati proč.

BETTINA Ti si rekel, da mora proč. No, ajde. Naženi ga proč. Kar, kar.

13.70

Albert pogleda Bettino. To traja.

Pomisli na nek popoldan pred desetimi leti na francoski atlantski obali. Poletje. Sonce že zahaja, valovi visoki kot hiše. Plapolá rdeča zastava, in zdaj, po opravljeni službi, reševalci pograbijo svoje deske za surfanje in zajezdijo valove. Glave, roke na vrhovih svetlikajočih se valov. Tem moškim ne more nič do živega.

13.71

Bettina reče otroku: Čas je za v posteljo.

Otrok zakliče: Nenenene! Mama reče: Oja. Očka ti bo še nekaj prebral. Otrok: Nenene!

Rudolf reče: Mlada gospodična! Jutri te čaka razburljiv dan.

Mama reče: Zobe skrtacit in hop v posteljo.

14.1

V otroški sobi. Svetilka, ki v temi na strop izrisuje zvezde. Plišaste živali. Lesene igrače. Marie ima lepo veliko sobo.

Oče daje hčer v posteljo. Leže poleg nje na posteljo, ona se stisne k njemu.

Oba skozi okno gledata sneg, ki pada zunaj.

Oba mirno dihata.

Pri vhodnih vratih stanovanja pozvoni. Otrok bi rad planil pokonci. Oče reče: Nikamor.

Hči tiho vpraša očeta: Kdo pa je to?

Bettina zakliče po hodniku: Grem odpret.

Nekaj čez deseto je.

Bettina odpre vhodna vrata stanovanja.

14.2

Bettina odpre vhodna vrata stanovanja.

Pred vrati stoji mlada ženska.

– Živjo, reče mlada ženska Bettini.

Bettina je mlado žensko že enkrat videla na moževi založbi.

– Živjo.

Mlada ženska reče: Rada bi govorila z Albertom –

14.3

V otroški sobi. Otrok v postelji. Poleg otroka leži oče, ki si je sezul čevlje. Hčerka vpraša:

– Oči? A bog vidi skozi oblake?

On reče: Ja.

14.4

Pri vhodnih vratih stanovanja. Bettina in mlada ženska.

Mlada ženska reče: Rada bi govorila z Albertom –

Bettina reče: Ravno – ravno daje hčer spat –

Škomigne z rameni. Mlade ženske ne povabi naprej.

– Ja, vem, pozno je, nisem – reče mlada ženska. Make-up ima razmazan. Jokala je.

– Nisem, nisem hotela motiti – Bi mu lahko nekaj dali?

– Ja, seveda –

14.5

✓ otroški sobi:

Pa bog ponoči spi?

– Ne.

– A sploh kdaj spi?

– Ne vem.

– Ker pač mora spati.
– Misliš?
– Misliš, da ne? Mislim, da včasih spi. Pozimi, reče deklica.
– Pozimi? In kaj se zgodi, ko spi?
– Takrat so ljudje sami.
Ja, pomisli oče. Ljudje so sami.

14.6

Istočasno pri vhodnih vratih stanovanja.

Mlada ženska reče: De-, delava skupaj, in tole sem mu pozabila –

Bettina reče: Vem, vem, kdo ste – zadnjič sem vas videla na založbi –

– No, torej – mlada ženska da Bettini kuverto – evo. Hvala. Lep božič.

Bettina reče: Enako.

Ženska reče: Hvala.

Bettina reče: Ni za kaj.

14.7

V otroški sobi. Otrok je zaspal. Albert še nekaj minut leži poleg deklice v temi. Zvezde na stropu sobe. Otrokovo umirjeno dihanje poleg njega.

Dvaindvajset petnajst.

Za trenutek je vse dobro, tako kot je.

14.8

V kuhinji. Corinna, Rudolf in Konrad. Albert je še pri otroku, Bettina je že nekaj minut pri vhodnih vratih stanovanja.

CORINNA In vsega tega se ne prizna.

Ničesar se ne prizna.

Starci stradajo.

Kdo bo skrbel zame?

14.9

Bettina se vrne v kuhinjo.

Corinna se počuti zasačeno.

14.10

CORINNA Ti sigurno ne.

Na koncu meseca mi ne ostane nič, prav nič.

BETTINA Lepa obleka.

RUDOLF Ja, kajne? To sem tudi sam že pripomnil –

14.11

Corinna ve, kaj ta hčerkin opazka pomeni. Ve, da ne gre za kompliment. Ve, da želi njena hči s tem povedati, da ne govori resnice.

14.12

CORINNA Rabljeno sem kupila.

14.13

Corinna si prižge cigareto.

14.14

CORINNA Nova, ampak rabljena. Človek mora biti iznajdljiv. Niti polovice ne stane. Niti tretjine.

BETTINA Ni se ti treba opravičevati.

14.15

Bettina si prižge cigareto.

Corinna vsa napeta vstane in začne pospravljati.

14.16

CORINNA Spet kadiš?

BETTINA Skoraj nikoli.

14.17

Konrad se zasmije. Vzame Albertova očala, ki ležijo na kuhinjski mizi, si jih natakne in spet sname. Konrad ne rabi očal za branje. Nato očala odloži nazaj na mizo.

14.18

Dvaindvajset sedemindvajset.

Tik preden Albert še sam zaspi, mu na misel šine nekaj za naslednjo knjigo

»Božič v Auschwitzu«.

Albert previdno vstane.

Pogleda skozi okno otroške sobe.

Pogleda popolno snežno pregrinjalo v soju ulične razsvetljave. Pomisli na magičnost takšnih noči, ko je bil še otrok.

Za trenutek se mu zazdi, da spodaj pred hišo v snegu vidi Naomi.

Stoji na ulici in gleda navzgor proti oknu, ampak potem nenadoma izgine. Nikogar ni. Gotovo se je motil.

14.19

CORINNA Daj še meni eno.
BETTINA Saj že kadiš –

14.20

Rudolf se smeje.

14.21

RUDOLF Prav res!
CORINNA Še vedno me bolijo noge. Od mraza.
KONRAD Tako mrzlo je bilo na vlaku.
CORINNA Ledenica. In jaz v teh čevljih, obute sem imela napačne čevlje, kdo pa računa na kaj takega –
BETTINA Mama, prosim, pusti vse skupaj. Saj še jemo. Usedi se –

14.22

Bettina pozna to mamino nervozo. Kadar se počuti ogroženo. Če bo prišlo na dan, da je lagala, kot ravnokar, glede obleke, ki je seveda ni kupila rabljene. Bettina ve oziroma lahko z absolutno gotovostjo predvidi, da bo njena mama v naslednjih petih minutah nekaj uničila.

14.23

Albert vzame v roke čevlje in se odplazi iz otroške sobe.

14.24

V kuhinji. Corinna pospravlja dalje.

BETTINA Mama, prosim, pusti vse skupaj. Saj še jemo. Usedi se –
CORINNA Ne, ne, bom že.

14.25

Corinna bi rada pospravila kuhinjo, noče sesti, ampak hčerki na ljubo to vseeno stori, oziroma samo napol: napol sede na kuhinjsko mizo – hrsk, nekaj se uniči –

14.26

Albert se odplazi iz otroške sobe in previdno pripre vrata.
S čevlji v rokah gre po hodniku. Nato pohodi črepinjo. Ura je dvaindvajset trideset.

14.27.1

Flashback.
Ura je osemnajst dvajset.

14.27.2

BETTINA Kaj je bilo to?

Nobenega odgovora.

ALBERT Kaj je bilo to?

14.28

Hrsk, nekaj se uniči –

14.29

CORINNA Oh, oh, o ne.

BETTINA Kaj, kaj se je zgodilo?

CORINNA Nisem nalašč, to pa res ni bilo nalašč –

BETTINA Kaj, kaj pa –

14.30

Corinna je sedla na Albertova očala, ki so ležala na kuhinjski mizi.

14.31

BETTINA Nič hudega –

CORINNA Joj, kako neskončno mi je –

14.32

Kri. Kri na tleh po hodniku. Kri na tleh po kopalnici.

Albertovo krvaveče stopalo.

Albert v kopalnici, krvaveče stopalo na robu banje, Albert išče obliž in ga najde. Zazvoni mu telefon.

Preden se lahko oglasi, pride v kopalnico Bettina.

14.33

BETTINA Mama se je usedla na tvoja očala –

ALBERT z raskavim glasom

Kaj?

BETTINA Usedla se je na tvoja očala –

ALBERT Ampak kako – kako naj –

14.34

Počasi mu postane jasno, kaj to pomeni.

14.35

ALBERT Kako naj zdaj –

BETTINA Se pač zgodi –

ALBERT Kako se lahko to pač zgodi –

BETTINA Tako pač je.

ALBERT Ampak brez očal ne morem –

15.1

Nekoliko kasneje v dnevni sobi. Corinna, Rudolf in Konrad na kavču in po foteljih. Bettina začne krasiti božično jelko.

Albert prišepa v sobo in sede na fotelj.

15.2

CORINNA Joj, kako neskončno mi je žal, res –

ALBERT nekoliko nepriseben

Je že v redu –

CORINNA Ampak ti moraš vendar brati –

ALBERT Čez tri dni, ko bodo trgovine spet odprte –

CORINNA Sploh ne vem, najbolje, da kar odpotujem –

ALBERT Ne, ne, saj to ne bo prav ničesar spremenilo –

CORINNA Boš pa v tem času poskusil z mojimi očali, potem pač jaz ne bom mogla nič brati, ampak v mojem primeru to pač ni tako pomembno – evo, evo, prosim, vzemi moja –

RUDOLF Ali pa vzemite moja, tudi jaz imam –

ALBERT Ne, ne –

15.3

Nekoliko prej. V kopalnici. Bettina opazi Albertovo krvaveče stopalo z obližem, ampak ne reče nič.

Namesto tega izroči Albertu kuverto.

15.4

BETTINA Na –

ALBERT Kaj je to?

BETTINA To je nekdo prinesel zate.

ALBERT Kaj? Kdaj?

BETTINA Ravnokar.

ALBERT Kdo?

BETTINA Neka mlada ženska. Iz založbe.

ALBERT Ah ja –

15.5

Bettina ga ošvrkne in se vrne v kuhinjo.

Albert ostane sam v kopalnici. Odpre kuverto. Notri je nekaj bankovcev in pismo.

Poskuša prebrati pismo, ampak brez očal to ni mogoče.

15.6

Glasba.

Ura je dvaindvajset petdeset, v dnevni sobi. Bettina krasí božično jelko. Konrad ji pomaga.

Rudolf in Corinna pijeta rdeče vino. Konrad prav tako pije rdeče vino, čeprav obenem krasí jelko. Albert ne ve, kaj naj naredi. Rad bi prebral pismo, ampak brez očal to ne gre.

15.7

Ura je dvaindvajset petinpetdeset. Rudolf za klavirjem.
Bach, Preludij 16 g-mol iz Dobro uglašenega klavirja, Knjiga 1.

15.8

Ura je triindvajset.

15.9

RUDOLF Sploh obstaja kakšen judovski komponist, prav nobenega se ne morem domisliti –

Strogo gledano ni niti katoliških komponistov, ki bi jih človek lahko resno jemal –

ALBERT Mendelssohn, Mahler, Weill –

KONRAD Oh – In kaj je z Mozartom –

15.10

Spet nenadno divjanje srca, potenje, napad omotičnosti.

Albert pogleda na uro.

Triindvajset nič tri.

15.11

Deset minut kasneje.

Triindvajset trinajst.

Božična jelka je vse lepša.

15.12

CORINNA Ko bi le bila postala kaj drugega – ko bi se le naučila igrati kakšen inštrument, želela sem študirati, kot moja hči, kot ona, ampak veste, to v naši družini še ni bilo nekaj samoumevnega – moj oče – to so bili drugi časi –

RUDOLF Nekaj ste vendar postali –

CORINNA Jaaa, ampak –

RUDOLF Ne, postali ste nekaj čudovitega –

CORINNA Ja?

RUDOLF Mati ste. Babica ste. Veliko ste dosegli.

Na svet ste spravili zdravo hčer in ta hči je na svet spravila zdravega, izjemno brihtnega otroka. Vi ste svoj delež prispevali in to je treba priznati. Mar ne?

15.13

Rudolf pogleda prisotne.

15.14

Ura je triindvajset šestnajst.

15.15

RUDOLF To je treba priznati, družba, ki tega ne prizna, je –

15.16

Napravi premor. Rudolf prime Corinno za roko.
Pogled matere k hčerki.

15.17

RUDOLF Lahko ste ponosni. Ne! Morate biti ponosni.

CORINNA »Ponos« – to je tudi ena taka beseda, ki sploh ni več moderna. »Ponos« in
»viteško«. In »spodobnost«.

15.18

Ura je triindvajset dvajset.
Rudolf odkrije Bettinine filme, ki ležijo na mizici.

15.19

RUDOLF So to vaši filmi?

Kako zanimivo ...

BETTINA Ja, to je nekaj mojih –

15.20

Naslovi filmov v Rudolfovih rokah:

»Midva z Robertom«.

»Teden v Nemčiji«.

»Življenje ne bi bilo življenje«.

Rudolfov pogled oplazi Konradov čopič, ki leži na mizici poleg filmov.

Bettina bi rada povedala še kaj o svojih filmih –

15.21

RUDOLF In to? Kako lepo!

ALBERT Kako?

BETTINA To – to so moji –

RUDOLF Oh, pogledajte no –

CORINNA Ja –

RUDOLF Pogledajte –

15.22

Čopič pomoli v zrak.

15.23

RUDOLF Kako lepo –

15.24

Konradov obraz. Žari. Njegov zmačkan, neobrit obraz nenadoma zažari, njegove utrujene oči so spremenjene. Ne ve, kaj sledi, ampak občutek ima, da se bo zdaj zdaj zgodilo nekaj posebnega, da stoji pred posebnim trenutkom svojega življenja. Pred prelomnico.

15.25

RUDOLF si vzame čas
Kako lepo. Ne?

15.26

Corinna ne razume, kaj misli, ampak reče »ja«.

15.27

CORINNA Ja.

15.28

V tem ja-ju se zrcalijo občudovanje, vnema, navdušenje in nejevera.

15.29

RUDOLF Kaj vidite?

15.30

Corinna bi rada nekaj rekla, ampak ne ve, kaj, in zato reče samo »no, no«.

15.31

CORINNA No, no –
RUDOLF Kaj vidite?
ALBERT Torej – jaz – jaz vidim čopič.

15.32

Konrad se smeje. Bettina se tudi smeje.

15.33

RUDOLF Čopič!
Ampak z njim –
Z njim lahko naslikaš vse kaj drugega kot sliko, vaš prijatelj Konrad ve, o čem govorim. Z

njim –

15.34

Rudolf še vedno moli čopič v zrak.

15.35

RUDOLF Z njim lahko ustvariš svet.

15.36

Triindvajset petindvajset.

15.37

RUDOLF Nov svet, ki traja večno.

Slika, slika je človeku bliže kot fotografija, ki ni nič drugega kot odslikava ali deformacija sedanjosti, ampak slika, ni res, Konrad, mirno me popravite, slika odpre srce, in odpre oči – če gre za resnično umetnost.

Kajti tole tukaj –

15.38

Še vedno moli čopič v zrak.

15.39

RUDOLF Tole tukaj – tole tukaj je bakla!

15.40

Bettina se smeje in dalje krasi jelko.

15.41

Trideset minut kasneje.

Tik pred polnočjo.

15.42

RUDOLF Mislim, da moramo biti pripravljeni, da vse postavimo pod vprašaj. Vse.

CORINNA Mmm.

ALBERT Ja, ampak kaj to pomeni –

RUDOLF Vse leti narazen. Oddaljujemo se drug od drugega.

In nihče ne najde poti nazaj.

Najti moramo pot do tja, kjer bo skupnost spet skupnost. Pot k enotnosti.

15.43

Corinna prikima.

15.44

RUDOLF Vsi smo kot ujeti v nek vzorec. Levo, desno, naravnost, smo kot plevel.

KONRAD To je res.

RUDOLF Na novo moramo misliti.

Čisto na novo.

Spet moramo začeti z igranjem kozmične glasbe.

Povežimo se.

Stopimo skupaj za veliko zvenenje.

Skupaj smo močni.

15.45

Rudolf položi roko na Konradovo ramo.

15.46

RUDOLF In to je bakla, ki vodi, ki v temo prinese svetlobo.

15.47

Corinna ploska.

15.48

Pet čez polnoč. Albert in Bettina za hip sama v kuhinji.

ALBERT Kaj ta tip govori –

BETTINA Vsaj dolgočasen ni –

15.49

Osem čez polnoč.

V dnevni sobi.

Konrad, Rudolf, Bettina, Corinna in Albert.

RUDOLF Za poslikati imate 12 m² platna, vzemimo 12 m², torej 4 krat 3 metre, na primer, ne bomo takoj govorili o hišni steni, stropni poslikavi razsežnosti Sikstinske kapele, ampak vendarle – veste, 12 m² je nek svet, nek univerzum –

KONRAD Lahko dobim še požirek vina.

RUDOLF Saj smo vendar poklicani za to, da svet obogatimo, razsvetlimo – ravno umetnost –

ALBERT Oprostite, slika je slika, ne pa sveča –

CORINNA Bakla –

KONRAD Ne, ne, vprašanje o relevantnosti umetnosti je legitimno –

ALBERT Ampak kdo odloča o tem, kaj je relevantno in kaj ni –

KONRAD Individualizem ni nič drugega kot votla omama –
ALBERT Samo zato, ker si preveč spil –
KONRAD Zavlečemo se v našo bolečino in v naše hrepenenje, pri tem pa se v temi
vlačimo po zemlji, namesto da bi leteli –
RUDOLF Resnica žari.
ALBERT Tega ne verjamem ravno, da resnica žari.
Resnica ne obstaja.
KONRAD Seveda obstaja resnica.
RUDOLF Resnica – življenje, smrt, sonce – to so vendar resnice.
ALBERT Veste, kako daleč je sonce oddaljeno od nas?
RUDOLF Toliko bolj pomemben je boj – boj –
CORINNA rahlo nasekana
Resnica viteškega boja.

15.50

Rudolf položi roko na roko svoje prijateljice.

15.51

ALBERT Boj –
KONRAD Boj –
RUDOLF Boj –
Ideja.
ALBERT Ideja – ideja česa?
RUDOLF se smeje
Ideja lepote –

15.52

Albert v hlačah potipa za tabletami in vzame eno, ki jo pogoltne s požirkom rdečega vina. Za
ta belo gre.
Bettina je opazovala svojega moža. Pozna poseg roke v hlače po tabletah.
Dvanajst čez polnoč.

15.53

BETTINA Vse v redu?
ALBERT Hm? Ja, ja –

15.54

Albert gre v kopalnico.

15.55

CORINNA Bettini, medtem ko Albert še ni čisto zapustil sobe
No – no, da zmeraj –

16.1

Albert v kopalnici. Odpre omarico z ogledalom. Iz omarice vzame tablete. Za zelene tablete gre.

Spet zapre omarico z ogledalom. Njegov pogled nenadoma okameni.

16.2

ALBERT Kako si me našel?

RUDOLF Kako našel?

Saj me je vendar povabila –

ALBERT Mislil sem, da so te obesili.

RUDOLF Obesili? Mene? Zakaj?

ALBERT Ker si –

RUDOLF se smeje

Ne, ne, o ne –

ALBERT Ampak ti si klavec iz –

RUDOLF Klavec, kakšen klavec –

16.3

Corinna poljubi Rudolfa.

16.4

CORINNA Ne poslušaj ga.

ALBERT Ti si klavec iz –

RUDOLF Zdravnik – ne klavec –

ALBERT Bettini

Mislil sem, da je mrtev – in kaj imam jaz z njim – kaj morem jaz za to – Ta moški je pošast!

BETTINA Kaj?

ALBERT šepeta

Ta moški je pošast.

Ubiti ga moramo.

CORINNA Nekaj imaš za bregom.

Ti piše na obrazu.

Ne boš mi uničil prihodnosti, dovolj si že uničil.

ALBERT Mislil sem, da si mrtev –

Že zdavnaj si umrl!

16.5

Rudolf razposajeno tleskne z jezikom.

16.6

RUDOLF Mrtev? No ja –

16.7

Rudolf se smeje –

16.8

RUDOLF Ne bi rekel, da sem že čisto mrtev, ne še čisto.
Stari so bolj trdoživi, kot si marsikdo misli.
Zbal sem se že, da me boste pustili čakati na hodniku.
Vesel božič.

17.1

Nekoliko kasneje v dnevni sobi. Albert se vrne.

17.2

RUDOLF Raje – pa ste le tukaj –

17.3

Spije požirek.

Bettina je skoraj končala z okraševanjem jelke, ampak vedno znova spremeni kak detajl.

Antični božični okraski. Ročno izdelani okraski.

Sveče.

Albertu se malo vrti, ampak poskuša to prikriti.

17.4.1

RUDOLF Ideja lepote služi človeštvu, mar ne?

Ni res?

Ideja lepote služi človeštvu –

17.4.2

Spije še požirek. Videti je, kot da je misel zaključil, ampak jo potem nadaljuje.

17.4.3

RUDOLF Torej ne služi tisti, ki ne služi ideji, niti človeštvu.

Mar ne?

17.4.4

Albertu se zaleti.

17.4.5

RUDOLF In kdor ne služi človeštvu, izda vrsto.

Kdor izda vrsto, si ne zasluži biti del vrste.

17.4.6

Albertu se zaleti, kašlja, ampak poskuša kašelj potlačiti.

17.4.7

RUDOLF Tisti, ki izda vrsto, ni človek.

V biološkem smislu je morda človek, ampak dejansko ni več del človeštva –

17.5

Bettina pri okraševanju jelke.

17.6

RUDOLF Nekaj človeku podobnega je, telo, organizem, žival –
in ja, človek ima pravico, da ubije žival, tako kot žival ubije človeka, in to, to je boj.

KONRAD Ne.

17.7

Rudolf zaprepaden. Bettina obstane.

17.8

RUDOLF Ne?

KONRAD Nima pravice.

RUDOLF Mladi mož –

KONRAD Nima pravice.

To je njegova dolžnost.

To je njegova dolžnost.

17.9

Štiriindvajset minut čez polnoč.

Konrad vstane in gre v kuhinjo. Tam očitno odpre predal in nekaj išče. Vrne se z velikim nožem.

17.10

ALBERT Kaj pa nameravaš? Kaj počneš?

KONRAD Kaj ne veš – pa ja vidiš –

Za to je že skrajni čas.

17.11

Konrad gre z nožem proti veliki oljni sliki in jo razreže.

17.12

BETTINA O moj –

KONRAD To ni umetnost.

To ni umetnost, s katero bomo šli v prihodnost. Ne.

17.13

Dalje uničuje sliko, ki jo je sam naslikal.

17.14

ALBERT Mislim –

17.15

Bettina položi roko na Konradovo roko, v kateri ima nož.

17.16

BETTINA Konrad –

17.17

Konrad poljubi Bettino na usta.

17.18

ALBERT Kaj je pa zdaj to?

KONRAD Čas je bil.

ALBERT Pazi, da si kaj ne narediš z –

CORINNA No, tole –

17.19

Corinna pogleda Rudolfa.

17.20

RUDOLF Pustimo vse skupaj za sabo.

KONRAD Vse tole skupaj ni nič drugega kot ilustracija brezciljnega iskanja – ampak zdaj

...

17.21

Konrad prav posebno poudari te besede:

17.22

KONRAD Od zdaj naprej:

BETTINA Konrad –

17.23

Prestane. Pred svojim notranjim očesom zagleda novo veliko sliko –

17.24

ALBERT Škoda platna. Mislim, da sem ti posodil denar za platno.

17.25

Na sliki v Konradovi glavi: ljudje, ki se združujejo, ki odhajajo proti horizontu.

17.26

BETTINA tiho

Kaj počneš? Si preveč spil?

17.27

Konrad jo dolgo gleda. Prime jo za roko.

KONRAD Ne.

Premalo.

ALBERT Meni se bolj zdi: preveč.

17.28

Chopin. Nokturno.

Sneži in sneži v noči za velikimi okni starega meščanskega stanovanja.

Corinna, ki smeje se odkimava.

Rudolf ji položi roko okoli ramen.

Konrad, ki gestikulira in nekaj razlaga, oči mu žarijo.

Bettina, ki dalje krasi jelko.

Velika oljna slika, ki v kosih visi s stene.

Albert, ki si mane oči. V njegovih rokah tablete.

Rudolf, ki odpre svoj kovček in iz njega vzame belo plastično vrečko. V vrečki: steklenica.

Bettina stopi na stol poleg jelke.

Rudolf, ki odpre steklenico.

Corinna prinese kozarčke.

Bettina, ki na vrh jelke posadi zvezdo večernico. Skoraj pade s stola, ampak jo Konrad ujame.

Rudolf natoči prozorno tekočino v kozarčke.

Corinna, ki drži kozarček v roki, vprašujočega in radovednega pogleda. Konrad, ki drži v roki kozarček in komaj čaka, da bo pil. Bettina s kozarčkom. Albert se kozarčka pred seboj ne dotakne.

Rudolf nekaj reče, ampak glasba prekriva sliko.

17.29

Konec glasbe.

RUDOLF Dragi prijatelji – torej, ne vem, na to tako posebno noč – sem tukaj pod vašo streho –

17.30

Raztrgana slika.

17.31

CORINNA Ja –
RUDOLF Sicer sem samo gost –
ampak sem najstarejši –
se ne bi TIKALI?

17.32

Triintrideset minut čez polnoč. Albert bi rad nekaj rekel –

17.33

CORINNA No, no – z veseljem, več kot z veseljem –
ALBERT To je malo –
BETTINA se zabava
Torej –
RUDOLF Gudrun –
Bettina –
Albert –
Konrad –
Vidite tole?

17.34

V roki drži kozarček in steklenico. Konrad z nožem.

17.35

RUDOLF Nekaj – nekaj sem prinesel s seboj, nekaj posebnega – Albert, Bettina –
Gudrun –

17.36

Rudolf dvigne steklenico v zrak. Naredi dolg premor.

17.37

RUDOLF Kdor spiže požirek te vode, živi večno.
Ne! No, ne zares.
Ampak vendarle!
Kdor spiže požirek te vode, živi tisoč let.
CORINNA Tisoč let?
ALBERT Samo?

17.38

Corinna občudujoče opazuje kozarček.

17.39

CORINNA Tisoč let?
ALBERT Samo?
RUDOLF Ni vam treba, ni ti treba verjeti, ampak bi bilo pa lepo, če bi imeli nekaj, v kar bi lahko verjeli –
ALBERT Vera, torej, če gre za vero –
KONRAD Vera, da!
ALBERT Potem lahko tudi kar tako verjamem v večno življenje –
KONRAD se umazano zareži
– v deželi pozabe, v raju –
ALBERT Ali v peklu –
CORINNA ni poslušala
O kako lepo.
RUDOLF Videti je kot voda, ampak to je destilat življenja –
BETTINA Kaj je to?
RUDOLF To, to – to je – to je duhovna dediščina.
Poslanstvo.
Misterij.

17.40

Corinna vzame v roke steklenico in jo pogleda.

17.41

RUDOLF Previdno –
BETTINA Mama –
RUDOLF Ne, ne, prosim – pustite jo, v redu je, vse je v redu –

17.42

Rudolf privzdigne svoj kozarček.

17.43

RUDOLF Gudrun –
ALBERT Corinna –
RUDOLF Na tisoč let.
CORINNA ga resno pogleda
Na tisoč let, Rudolf.

17.44

Corinna pije. Kozarček pri njenih ustih.

17.45

CORINNA z užitkom
Aaaah.

17.46

Rudolf jo prime za roko in je ne spusti.

17.47

RUDOLF Na tisoč let.

17.48

Nastane premor. Konrad seže po kozarčku.

17.49

KONRAD Jaz sem zraven.

17.50

Izprazni kozarček.

17.51

KONRAD Hvala.

17.52

Bettina omahuje, ampak potem nagne kozarček.

17.53

Albert sreba iz kozarčka –
Ampak tole – tole je samo voda –

17.54

V scenariju nekaj manjka, je rekel producent. »Material je zanimiv, torej, več kot zanimiv, ampak manjka mu →krvi«.«
»Krví?« je vprašala Bettina.

17.55

Devetintrideset minut čez polnoč. Konrad nenadoma zaluča kozarček za svoj hrbet.

17.56

RUDOLF Ampak, ampak – kaj počnete?
KONRAD Kaj je? Praznujemo ali ne praznujemo? Sončev obrat.

17.57

Dvainštirideset minut čez polnoč.

17.58

RUDOLF Ustaviti moramo mešanje.

Nečistovanje.

Imeli smo vrt in potem so prišle listne uši.

»Črv pogosto požre otroke pomladi,

še preden popki vzbrstijo,

in ravno v sveži jutranji rosi mladosti

veter s seboj prinaša nevarnosti.«

Narava si poišče svoj lastni red.

In red sestoji iz meja.

Meje obstanejo. To je zakon narave.

Čistost, jasnost. Meje so meje, kulture so kulture, tako je, tako je vedno bilo. Pozor pred mešanjem. Pozor pred listnimi ušmi.

17.59

Corinna se poznavalsko smehlja.

Rudolf se tega smehljaja razveseli.

17.60

RUDOLF se smeje

Ampak –

17.61

Se smeje.

17.62

RUDOLF Ampak Konrad, vi, vi veste, iz česa so stari mojstri pridobivali škrlat:
iz listnih uši.

To je red narave, nižje služi višjemu. To je bilo že od nekdaj tako –

17.63

Rudolf se smeje.

Konrad strmi v prazno. Izpraznjen.

17.64

KONRAD Ja, tako je. Legije listnih uši.

17.65

Štiriinštirideset minut čez polnoč.

RUDOLF Pariz, Moskva –

18.1

Ura je petinštirideset minut čez polnoč.

RUDOLF Trpljenje.

Vsi veliki so trpeli. Veliki so se pripravljani žrtvovati.

18.2

Šestinštirideset minut čez polnoč.

18.3

RUDOLF Koga zanima ukrivljenost ali širina nosnega grebena,
vse to so napake oziroma, recimo, napačne ocene, ampak –

18.4

Albert bi rad vstal.

18.5

RUDOLF Ampak – obstaja toliko napačnih ocen, ki vseeno nekam vodijo, tako rekoč
pravičen sklep iz napačne hipoteze, mar ne, na primer.

Tako kot obstaja veliko napačnih sklepov iz pravičnih hipotez –

18.6

Albert bi rad vstal, čuti, da ne bi smel vstati, ampak vseeno vstane. Nenadoma se mu stemni
pred očmi, kolena se mu zašibijo, pade po tleh, ampak je takoj spet pokonci.

18.7

KONRAD Hej –

BETTINA Vse v –

KONRAD Hej –

CORINNA O –

RUDOLF Ampak, ampak –

BETTINA Vse v redu?

RUDOLF Bolje bi bilo, da se –

18.8

Albert ima težave s sapo, ampak potem se zadere.

18.9

ALBERT Zdaj – zdaj pa ven iz moje hiše!

CORINNA Kaj?

ALBERT Ven!

RUDOLF Ne vem –
 ALBERT Zdaj – vi ven – iz moje hiše!
 CORINNA No – tole! Kakšna –
 ALBERT Dovolj je!
 RUDOLF Ne vem, kaj naj re-
 ALBERT Dovolj je!
 BETTINA Albert –
 ALBERT Govorite in govorite in vse to je čisto –
 CORINNA Če gre on, grem tudi jaz!
 KONRAD No, Albert –
 RUDOLF Corinna, prosim – Albert, ne vem, kako sem, če sem se – če sem se na kakršen
 koli možen način – pa ravnokar se ne počutite najbolje, ampak tole, tole ni bilo –
 BETTINA Albert, dragi, kaj je s –
 ALBERT Ampak kaj – kaj?

18.10

Albert pred seboj zagleda poln kozarec. Pogleda Rudolfu v obraz. Rudolf pomisli: Zakaj me tako gleda?

18.11

Albert pljuskne vino Rudolfu v obraz. Upočasnjjen posnetek. Vino v zraku. Vino na Rudolfovem obrazu.

18.12

CORINNA O! O! O!
 BETTINA Albert ...

18.13

Rudolfa ima, da bi moškega, ki mu je ravnokar pljusknil vino v obraz, mahnil na gobec, ampak ta impulz potlači.

18.14

RUDOLF Torej – torej –

18.15

Išče nekaj, kamor bi si obrisal obraz in na koncu iz žepa vzame staromodni moški robec. Odkušlja se. Obvlada se.

18.16

RUDOLF Torej – čas je, da grem.
 ALBERT Se strinjam.
 RUDOLF Grem. Prišel sem kot gost, ti, ti si – vi ste me, si me sprejel v vašo hišo in zdaj
 očitno nisem več dobrodošel.

18.17

Corinna bi ga rada prijela za roko.

18.18

RUDOLF Torej grem. Hvala vam, Bettina.

Tudi vam, Albert.

Dajte mi roko.

Pozabiva vendar tole –

Ne?

Kakor želite.

Vedno se srečamo dvakrat in drugič je vse drugače.

CORINNA Zakaj si to storil?

ALBERT To je bil pravilen sklep iz pravilne hipoteze.

BETTINA Za mojo mamó gre.

ALBERT Ja, vem, da gre za tvojo mamó.

BETTINA Ampak te to en drek briga.

ALBERT Ne, ne. Nasprotno. Mama je najpomembnejši človek v življenju. Kaj bi dal, da bi še vedno imel mamó.

BETTINA Tvoja mama se ni nikoli brigala zate.

Tvoja mama je bila hudobna ženska.

Moja mama je pač osamljena.

In zdaj se je zagrela za tega tujca.

Ti pa ne premoreš drugega kot sovražnosti.

Izključuješ jo.

18.19

Rudolf se nenadoma ne obvlada več. Zamahne za zaušnico.

18.20

RUDOLF zahruli

Kaj si sploh misliš, ti, usrani žid, ti –

19.1

Ura je šestinštirideset minut čez polnoč.

Otrok se zbudi. Sliši glasove odraslih v dnevni sobi.

Rudolf reče: »Ampak – obstaja toliko napačnih ocen, ki vseeno nekam vodijo, tako rekoč pravičen sklep iz napačne hipoteze, mar ne, na primer. Tako kot obstaja mnogo napačnih sklepov iz pravičnih hipotez.«

Deklica smukne iz postelje in se prikrade po hodniku.

19.2

KONRAD Hej –

BETTINA Vse v –

KONRAD Hej –

CORINNA O –

RUDOLF Ampak, ampak –

BETTINA Vse v redu?

RUDOLF Bolje bi bilo, da se –

CORINNA Mogoče bi bilo bolje, da se uležeš.

19.3

Albertu se tako vrti, da komaj sliši, kar mu reče, šumi mu v ušesih.

Rudolf potipa Albertov utrip.

19.4

CORINNA Bolje bi bilo, da se uležeš.

RUDOLF Je kaj bolje?

KONRAD Hej, Albert. Albert!

ALBERT Kaj?

KONRAD Za hip te je zmanjkalo –

ALBERT Kaj? Mene? Zmanjkalo?

KONRAD Ja, zmanjkalo. Za hip te je zmanjkalo –

Lepo si nas prestrašil –

ALBERT Kdaj?

BETTINA Rabiš zdravnika?

CORINNA Rudolf je vendar zdravnik –

KONRAD Padel si dol.

ALBERT Saj nisem –

BETTINA Naj pokličemo tvojega zdravnika –

RUDOLF Mislim, da to ne bo potrebno – saj sem sam –

19.5

Albertove široko razprte oči.

Raztrgana, uničena slika na steni.

Rudolfova srajca, ovratnik brez madeža rdečega vina.

Rudolfov obraz brez rdečega vina.

Rudolf, ki dalje tipa Albertov utrip. Bettina, Corinna in Konrad okrog Alberta, zaskrbljeni.

Albert išče Bettinine oči in jih ne najde.

19.6

ALBERT A – a mu nisem ravno, saj sem mu ravno –
BETTINA Kaj?
CORINNA Vedno zboli za božič in vedno, ko imamo obiske –
RUDOLF Preveč delate. Preveč delaš – in te tablete, kakšne tablete so to, ki jih –

19.7

Marie, hči, v lepi dolgi spalni srajci, stoji pri vratih.
Otrok vidi očeta, ki se očitno ne počuti najbolje.
Otrok reče: Oči? Oči? Ti ni dobro?

19.8

ALBERT Kaj? Nisi v postelji?
Ne, ne –
BETTINA Očku se je samo malo zvrtilo.
ALBERT Zakaj nisi v postelji – pojdi nazaj v posteljo –

19.9

Zvrtilo se mu je, vpraša deklica, zakaj?
Deklica opazi okrašeno božično jelko.
Vpraša: A je že božič?
– Ja, reče babica, danes je božič.
– Res?
Deklica se čudi.
Deklica poišče in najde vžigalice.
Stopi na stol in začne prižigati svečke na božični jelki, drugo za drugo.
Lep, žareč otrokov obraz.
Goreče vžigalice.
Goreče svečke.
Poglej, oči!
Kako lepo. Si kaj bolje?

19.10

Goreče svečke.
Albertov telefon se oglasi.

19.11

BETTINA Kako lepo.
Kako lepo. Marie. Pridi sem.

19.12

Otroka privije k sebi.

19.13

BETTINA Konrad, ugasni luč –

19.14

Konrad ugasne luč. Tema. Samo goreče božične svečke.

19.15

CORINNA Oooo –

19.16

Otrok v maminem naročju. Corinna poleg Rudolfa, z roko v roki. Konrad sede in se nasmehne Bettini.

Albert ima občutek, da mu bo zmanjkalo sape.

19.17

ALBERT tiho

Nisem – nisem takšen, kot misliš, samo ne morem –

BETTINA se smehlja

Tudi jaz ne. Tudi jaz nisem takšna, kot misliš.

19.18

Trenutek molka. Rudolf se odkašlja in vstane.

19.19

RUDOLF Smem –

19.20

Rudolf sede za klavir.

Zaigra Baha. Preludij št. 1, C-dur.

Dobro uglašeni klavir, Knjiga 1.

Mrzla zimska noč.

Za velikim okni stanovanja sneži dalje.

Božična jelka.

Žareči plameni svečk.

Vedno manj ostri.

Počasna zatemnitev.

Dobro uglašeni klavir, Preludij št. 8, es-mol, BWV 853.

Napisi.

Konec.